

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Eva KRÁLÍČKOVÁ

PROSTOROVÁ DIFERENCIACE VINOHRADNICTVÍ NA SLOVENSKU

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. RNDr. Marián HALÁS, Ph.D.

Olomouc 2009

Prohlašuji, že jsem zadanou práci vypracovala sama, a také, že jsem veškerou použitou literaturu a zdroje uvedla v seznamu použité literatury a použitých zdrojů.

V Olomouci dne 15. Května 2009.

.....

podpis autora

Děkuji doc. RNDr. Mariánu Halásovi, Ph.D. za vedení bakalářské práce, jeho cenné rady a připomínky. Dále děkuji doc. RNDr. Peteru Spišiakovi, CSc. za jeho cenné rady a připomínky a ochotu pomoci během vzniku této práce.

Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie

Akademický rok 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

student

Eva KRÁLÍČKOVÁ

Obor (studijní kombinace)

Regionální geografie

Název práce:

Prostorová diferenciacie vinohradníctví na Slovensku

Space differentiation of viticulture in Slovakia

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je zmapovat dosavadní vývoj vinohradnictví na Slovensku, jeho prostorovou diferenciaci podle klasifikace hlavních vinohradnických regionů (oblastí) a odrod pěstovaných v jednotlivých oblastech a zachytit nejnovější poznatky týkající se adaptace slovenského vinohradnictví na normy EU.

Struktura práce:

1. Úvod
2. Teoretický vstup, zhodnocení literatury
3. Vývoj vinohradnictví na Slovensku
4. Prostorová diferenciacie vinohradníctví na Slovensku - hlavní regiony a oblasti
5. Vinohradníctví na Slovensku po vstupu do EU
6. Závěr
7. Shrnutí - Summary (česky a anglicky), klíčová slova - key words

Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

- Studium literatury k dané tématice
- Rešerše relevantních zdrojů literatury
- Sběr základních dat
- Zpracování textové části (předběžně podle bodů 3-5 zadání)
- Syntéza – shrnutí nejdůležitějších poznatků

Rozsah grafických prací: cca 3-5 grafů, 2-3 mapy

Rozsah průvodní zprávy: 10 000 až 12 000 slov základního textu + práce včetně všech příloh v elektronické podobě

Seznam odborné literatury:

HRONSKÝ, V. 2001. Slovenské vína. Bratislava, Belimex.

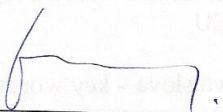
Vybrané bakalářské a diplomové práce z Katedry humánní geografie PŘF UK v Bratislavě, seznam dostupný na <http://oldwww.fns.uniba.sk/~khg/>

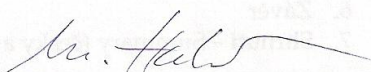
Další literatura bude upřesněná v průběhu studijního pobytu v Bratislavě a v průběhu zpracování bakalářské práce

Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce: 20. 6. 2008

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2009

vedoucí katedry

vedoucí bakalářské práce

Osnova

1	Seznam použitých zkratek.....	8
2	Úvod.....	9
3	Teoretický vstup, zhodnocení literatury.....	10
	3.1 Teoretický vstup.....	10
	3.2 Zhodnocení literatury.....	10
4	Vývoj vinohradnictví na Slovensku.....	11
5	Charakter vinohradnictví.....	14
	5.1 Ve světě.....	14
	5.2 Na Slovensku.....	15
6	Slovenské vinohradnictví.....	17
	6.1 Fyzicko-geografické aspekty.....	17
	6.1.1 Klima a srážky.....	17
	6.1.2 Půda.....	18
	6.2 Socioekonomické aspekty.....	20
	6.2.1 Podíl vinohradnictví v zemědělství Slovenska.....	20
	6.2.2 Situace na trhu ve Slovensku.....	20
	6.2.3 Zahraniční obchod Slovenska s hrozny.....	21
	6.2.4 Hlavní zpracovatelé.....	21
	6.2.5 Turismus – vinné cesty.....	21
7	Oblasti a rajóny.....	23
	7.1 Malokarpatská vinohradnická oblast.....	23
	7.2 Jihoslovenská vinohradnická oblast.....	29
	7.3 Nitranská vinohradnická oblast.....	34
	7.4 Středoslovenská vinohradnická oblast.....	38
	7.5 Východoslovenská vinohradnická oblast.....	41
	7.6 Vinohradnická oblast Tokaj.....	45
8	Vinohradnictví a vinařství na Slovensku po vstupu do EU.....	49

8.1	Vinohradnictví.....	49
8.2	Vinařství.....	50
8.3	Změny v zákoně po vstupu do EU.....	51
9	Závěr.....	52
10	Shrnutí, Summary.....	53
10.1	Shrnutí.....	53
10.2	Summary.....	53
11	Přehled použité literatury.....	55
11.1	Přehled publikovaných děl, článků a výročních zpráv.....	55
11.2	Databáze a statistiky.....	56
11.3	Přehled internetových zdrojů.....	56
11.4	Zdroje obrázků.....	58
	Přílohy.....	59

1 Seznam použitých zkratk

EU	Europe Union (Evropská unie)
FAOSTAT	Food and Agriculture Organization of the United Nations (světová databáze organizace FAO)
JVO	Jihoslovenská vinohradnická oblast
MVO	Malokarpatská vinohradnická oblast
NR	Národní Rada
NVO	Nitranská vinohradnická oblast
OIV	International Organisation of Vine and Wine (Mezinárodní Organizace vinohradníků a vinařů)
P1-P6	Srážkové oblasti
Sb.	Sbírky
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
Sk	Slovenská koruna
SLOVSTAT	Databáze Štatistického úradu Slovenskej republiky
SR	Slovenská republika
SVO	Středoslovenská vinohradnická oblast
T1-T6	Teplotní oblasti
ÚKSUP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
VOT	Vinohradnická oblast Tokaj
VVO	Východoslovenská vinohradnická oblast
VÚEPP	Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva

2 Úvod

Cílem této bakalářské práce bylo popsat dosavadní vývoj vinohradnictví na Slovensku, jeho prostorovou diferenciaci podle klasifikace vinohradnických oblastí a regionů, odrůdy pěstované v jednotlivých oblastech a zachytit nejnovější poznatky týkající se adaptace slovenského vinohradnictví na normy Evropské unie.

V úvodní části je popsán vývoj vinohradnictví na Slovensku od prvopočátků až po současnost, na které navazuje přehled o vinohradnictví ve světě a postavení Slovenska v něm. Další kapitola je věnována slovenskému vinohradnictví obecně, jeho fyzicko-geografické a socioekonomické aspekty. Podrobnější zaměření na vinohrady nabízí následující kapitola. Na Slovensku se nachází šest vinohradnických oblastí, které se dále dělí na čtyřicet vinohradnických rajónů. V této práci jsou blíže charakterizovány ty nejvýznamnější z nich. Závěrečná část je věnována vinohradnictví a vinařství na Slovensku po vstupu do Evropské unie, co se změnilo a co se ještě měnit bude.

3 Teoretický vstup, zhodnocení literatury

2.1 Teoretický vstup

Od nepaměti se plody révy vinné používají k výrobě vína i jiných alkoholických nápojů. Bobule se konzumují také v syrovém stavu jako ovoce, lze je i sušit (rozinky). Mladými listy se v některých zemích obaluje rýže a další pokrmy. Produkty vyrobené z révy vinné byly vždy hodnoceny jako léčivé a zdraví prospěšné.

Původ této prastaré kulturní plodiny je nejistý. Snad pochází z révy vinné lesní, nelze ani vyloučit, že vznikla z dnes již vymřelých třetihorních druhů. Primárním vývojovým centrem druhu je Střední Asie, Blízký východ a Středozeemí, kde byl druh domestikován. Významně se jej dotkla hybridizace i selekce přírodních mutantů. Nejstarší doklady o výrobě vína pocházejí z Mezopotámie, jsou údajně starší než 7 500 let. V současnosti se réva vinná pěstuje v subtropických a mírných oblastech celého světa. V kultuře je řada odrůd.

Původně snad předchůdce révy vinné rostl na březích vodních toků, v lužních lesích. Sama réva vinná je v kultuře rostlinou teplomilnou a světломilnou, vinohrady se zakládaly v pásmu od nížin do pahorkatin (Kovář 2008).

2.2 Zhodnocení literatury

Při vzniku této bakalářské práce jsem pracovala se dvěma druhy informací. Prvním druhem byly základní neměnné informace a charakteristiky daných vinohradnických oblastí a rajónů, které jsem čerpala z děl Slovenské vína (Hronský 2001) a Vinárstva a vína Slovenskej republiky 2008 (Novotný 2007). Při hledání rozšiřujících informací jsem narazila na fakt, že většina dalších zdrojů citovala právě tyto dva autory. Což je následek toho, že na Slovensku nevznikla další literární díla zaměřená na jednotlivé vinohradnické obce a rajóny.

Druhou část informací tvoří data. Nejnovější data jsem zpracovávala z databází Ústredneho kontrolneho a skušobneho ústavu poľnohospodárskeho, který mi byl doporučen jako nejkvalitnější zdroj ověřených informací, dále z databáze SLOVSTAT Štatistickeho úradu Slovenskej republiky a již publikovaných informací Slovenského hydrometeorologického ústavu.

Snažila jsem se v mé práci využít jak publikovaná díla, odborné články týkající se dané problematiky, tak výroční zprávy institucí či vyhlášek ministerstva a vlády.

4 Vývoj vinohradnictví na Slovensku

Na území dnešního Slovenska, čtyři tisíce let před Kristem, vyráběli víno staří Keltové a po nich Římané, kteří kolonizovali teritorium Karpatské kotliny jižně od Dunaje. V antické společnosti patřilo vínu nezaměnitelné místo. Po rozpadu Římské říše Slované v pěstování hroznů a výrobě vína pokračovali.

Rozvoj křesťanství v období Velkomoravské říše, a i po ní, přispěl při formování vinohradnictví a vinařství, protože víno se používalo při bohoslužbách jako nejušlechtlejší nápoj. Aby ho bylo v průběhu celého roku dostatek, kláštery a farská hospodářství začali vysazovat viničky a budovat sklípky na uskladnění vinného moku.

Nejstarší vinné sklípky pochází ze 13. století, kdy tatarské vojska napadali obyvatelstvo a pustošili vinohrady. Vylidněný kraj západního Slovenska osídlili Němci, východ území Italové, kteří s sebou přinesli kromě nových pěstitelských zkušeností, také sazeničky Furmintu, jedné ze základních tokajských odrůd hroznů. (Hronský 2001)

První písemná zmínka o vinohradech se datuje rokem 1208, kdy uherský král Ondřej II. daroval nitranskému župovi Tomášovi pozemky i s vinicemi na území dnešního Pezinka (Novotný 2007). V roce 1291 uherský král Ondřej III. osvobodil vlastníky bratislavských vinohradů od placení daní a stanovil individuální právo výčepu vína. Výčepní právo umožňovalo volně čepovat víno pěstitelům, kteří ho sami vyráběli (Hronský 2001). Výroba vína se v éře vrcholného středověku rozvíjela a slovenská vína se vyvážela do okolních zemí (Novotný 2007).

První vinohradnické, tzv. horenské právo o zakládání a ochraně vinohradů ustanovil král Karel IV. 12. května 1358 na území Slovenska a Moravy. Rozvoj vinohradnictví a vinařství zvyšoval prosperitu středověkých měst, rozloha vinohradů vzrůstala. Koncem 16. století rozloha vinic na Slovensku zabírala více než 40 000 hektarů (Hronský 2001).

Více informací máme až ze 17. a 18. století díky rozrůstající se vrstvě vzdělaných, jako například historik Matěj Bela. Šlo o období rozkvětu, kdy byly slovenské vína pověstné svou kvalitou a žádané na panovnických dvorech (Novotný 2007). Matěj Bel hodnotil tokajské vína jako ušlechtilé, protože oplývaly „voňavou sírou“. Méně ušlechtilá vína obsahovaly „prchlivou síru“, po které bolela hlava. Nejvyšší kvalita středověkého Uherska vyráběli svatojirští vinaři z odrůdy Viridula. Vína z Viriduly voněli po fialkách a podle znalců se prý vyrovnaly tokajským. Kromě

Viriduly se na území dnešního Slovenska pěstovala Frankule, Rincinule, Melitule, Sivák, Bihare, ...

První obchůdky určené na přímý prodej vína se objevily začátkem 17. století. Do té doby mohli vinohradníci prodávat víno ve vlastním domě od svátku sv. Jiří do svátku sv. Martina. Zahraniční obchod s vínem rozkvétal prostřednictvím obchodních cest. Nejvyšší kvalita vína z Malokarpatské a Tokajské oblasti putovaly do Čech, Slezska, Polska a Německa.

Úpadek městského vinohradnictví a vinařství zaznamenávají městské kroniky po třicetileté válce. Příměstské vinohrady pustly a na trhu bylo možné koupit vína dovážené z jihu. Vinohrady jižního Slovenska trpěly po tureckou okupační správou. Po jejich odchodu začala nová vlna osídlování spojená s obnovou zničených vinogradů (Hronský 2001).

V 19. století je významným mezníkem rok 1825 jako rok založení první výroby šumivých vín mimo území Francie. Podle vyprávění se o to v Bratislavě zasloužil Johann Evangelist Hubert, bývalý voják napoleonské armády zraněný v Rusku, který se v době léčení v Bratislavě zamiloval do své ošetřovatelky (Novotný 2007).

Láska k ženě a kvalitní malokarpatské vína udržely mladého Huberta v Bratislavě do konce života. Založil první mimofrancouzskou pobočku na výrobu šumivého vína podle původní francouzské technologie. Výroba úspěšně pokračovala i po jeho smrti pod vedením syna Heinricha. Mezi slavné výrobce šumivých vín v monarchii patřily také značky Palugyay a Lenart a Laban.

V roce 1882 zjistili v bratislavských vinohradech přítomnost mšičky révokaz. O deset let později zamořila všechny vinohrady na Slovensku. Nepomohly ani sirouhlíkové injekce do kořenů vinné révy. Krizi ve výrobě vína na prahu 20. století prohloubily i silné mrazy a další choroba – plíseň révová. V roce 1900 klesla průměrná produkce z 20 na 8 hektolitrů vína na hektar vinohradu. Obnovu zničených vinic limitoval nedostatek peněz. Plocha vinogradů klesla a s ní i kvalita vína.

Systematická obnova vinogradů na Slovensku začala až v období první Československé republiky. Moderní postupy při zpracování hroznů a ve výrobě vína jen pomalu vracely život slovenskému vinohradnictví a vinařství. Začaly se zakládat družstva a spolky, které společně produkovaly vína pro domácí trh. Bílé a červené víno se vyrábělo v poměru 3:1.

V době Slovenského státu rozloha vinic rostla. Vinohradníci předávali hrozny moštových odrůd Slovenskému vinohradnickému družstvu v Pezinku, stolní odrůdy hroznů nosily ženy na trh do okolních míst a do Bratislavy.

Obnovu vinohradnictví a vinařství po druhé světové válce provázela násilná kolektivizace a vyvlastňování vinohradů ve prospěch státu. Výroba vína se postupně koncentrovala do zemědělských družstev s velkými rozlohami vinic. Tradiční osobní charakter tohoto řemesla nahradila anonymní velkovýroba. Vytrácel se vztah k půdě a vinné révě.

Změna společenského zřízení a přechod od centrálního plánování hospodářství k volnému tržnímu podnikání po roce 1989, vdechly vinohradnictví a vinařství novou naději. Obnovila se činnost vinohradnických spolků, na trh začali vstupovat menší, samostatně hospodařící vinaři a velké družstva se rozpadaly. V tomto přechodu se postupně formovala mladá ambiciózní generace. Zlepšil se přístup k informacím z vinařského světa. Neblahou postsocialistickou realitou slovenského vinohradnictví je nízká produkce hroznů v existujících výsadbách a pokles ploch rodících vinic o přibližně 30 %.

V roce 1996 vstoupil do platnosti zákon Národní rady Slovenské republiky č. 332/1996 Sb. O vinohradnictví a vinařství, který upravil podmínky pěstování vinné révy, výrobu hroznového vína a jeho uvedení na trh. Oživování zapomenutých tradic, výsadba kvalitních odrůd, náročné investice do obnovy vinohradů a moderní vinařské technologie pomalu pokračují. Renomované i mladší vinařské firmy vyrábějí kvalitní odrůdová vína (Hronský 2001).

Slovensko se v posledních letech zařadilo k vyspělým vinařským krajinám a i když se slovenští výrobci vína musí opakovaně potýkat s méně příznivými přírodními podmínkami severní okrajové části pěstování vinné révy, jejich produkce se kvalitou vyrovná produkci vinařských velmocí. Důkazem tohoto tvrzení jsou ocenění, které slovenští vinaři za svoje vína sbírají v tvrdé konkurenci na soutěžích po celé Evropě i v zámoří (Novotný 2007),

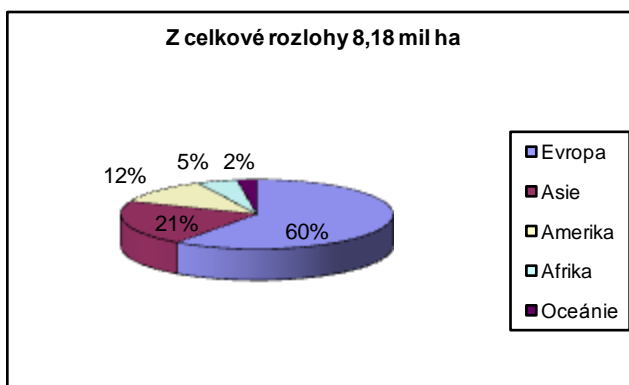
5 Charakter vinohradnictví

5.1 Ve světě

Vinohradnické oblasti světa, ve kterých se pěstuje vinná réva, se nachází mezi 30° - 50° zeměpisné šířky jak na severní, tak na jižní polokouli. Jsou to oblasti s mírným podnebím, ve kterých průměrné roční teploty neklesají pod 10 °C a nepřesahují 20 °C. V severních vinohradnických oblastech je teplota nejdůležitějším faktorem pro pěstování révy. Při výběru místa na založení vinohradu je důležitá teplota, kdy réva začíná pučet. Tato hranice se nazývá vegetační nula. Při ní vinná réva začíná svůj vegetační cyklus.

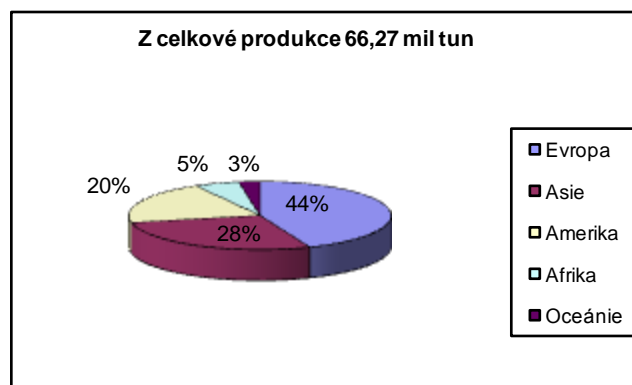
K produkci dobré úrody zralého hroznu je v průběhu pěstitelské sezóny potřebná minimální suma denních teplot 1 000 °C, délka slunečního svitu nad 1 300 hodin, 675 mm dešťových srážek za rok a půda s tenkou vrstvou podloží s vhodnou retencí. Vinná réva nemá ráda mokré půdy, více jí vyhovují písčité, hlinité a alkalické typy půd. Křídové půdy podporují vysoký obsah kyselin v moštu. Vinice na jižních a jihozápadních svazích, s orientací řad ze severu na jih, využívají maximum slunečního svitu, proto v nich hrozny dozrávají dříve a vinná réva poskytuje kvalitnější úrody než na rovinách. Poloha a orientace vinohradu ovlivňují i působení mrazů, tedy celkový charakter mikroklimatu (Hronský 2001).

Graf 1: Rozloha vinohradů ve světě v roce 2005

Zdroj: OIV

Graf 2: Světová produkce hroznů v roce 2007

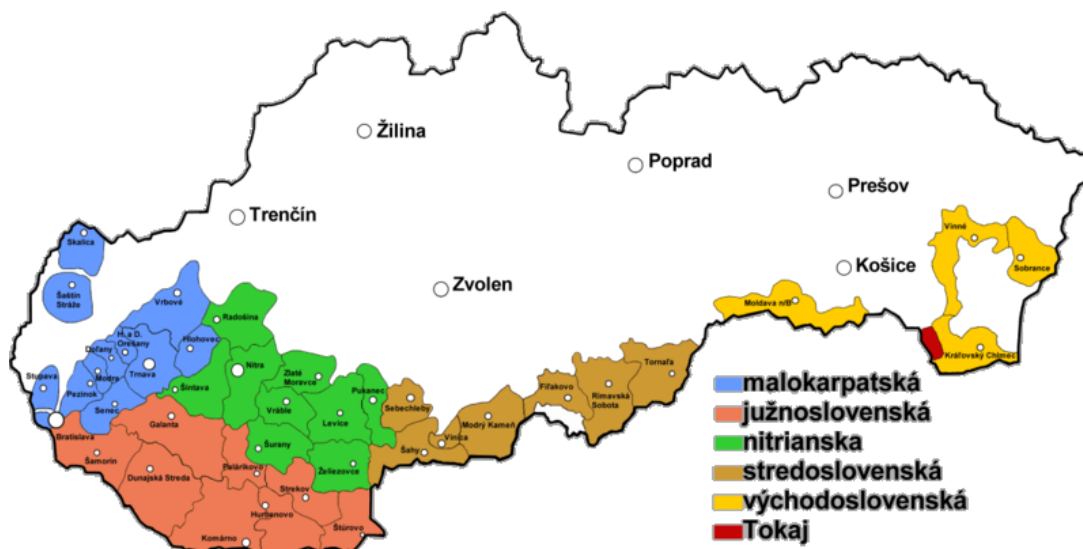
Zdroj: FAOSTAT

5.2 Na Slovensku

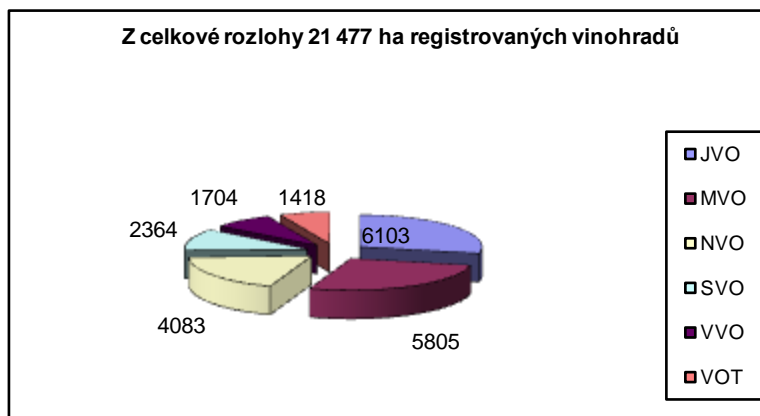
Slovensko má jako vinařská krajina podmínky částečně podobné České republice, Maďarsku a Rakousku. Vínohrady se rozkládají hlavně na jižní polovině území, na svazích Karpat a v Podunajské nížině (Novotný 2007) – téměř 80 % se nachází na západě Slovenska, 13 % ve středoslovenském regionu a necelých 7 % ve východní části republiky (Hronský 2001). Produkce hroznů je rozdělená do 6 vinohradnických oblastí a ty dále na 40 vinohradnických rajónů. Dalšími menšími jednotkami jsou vinohradnické obce a hony.

Slovenské vinohradnické oblasti se podle evropské rajonizace řadí do tzv. zóny B. Jednotlivé plochy vinných hroznů se dále rozdělují podle půdních a klimatických podmínek na kategorie B1, B2 a B3. Do kategorie B1 patří plochy s nejlepší půdou a mikroklimatickými vlastnostmi pro pěstování vinné révy. Z těchto ploch nejčastěji pochází jakostní a přívlastková vína označené přesným původem. Půdní vlastnosti kategorie B2 odpovídají požadavkům první kategorie, ale vinnohrady leží v klimaticky méně příznivých rajónech. Vinnohrady kategorie B3 leží v polohách s nevhodnou expozicí a mikroklimatem. Tyto podmínky však nemusí znamenat méně kvalitní víno (Novotný 2007).

Obr.1: Vinohradnické oblasti Slovenska (podle zákona NR SR č. 332/1996 Sb. o vinohradnictví a vinařství a o změně zákona č. 61/1964 Sb. o rozvoji rostlinné výroby ve znění zákona č. 132/1989 Sb.)

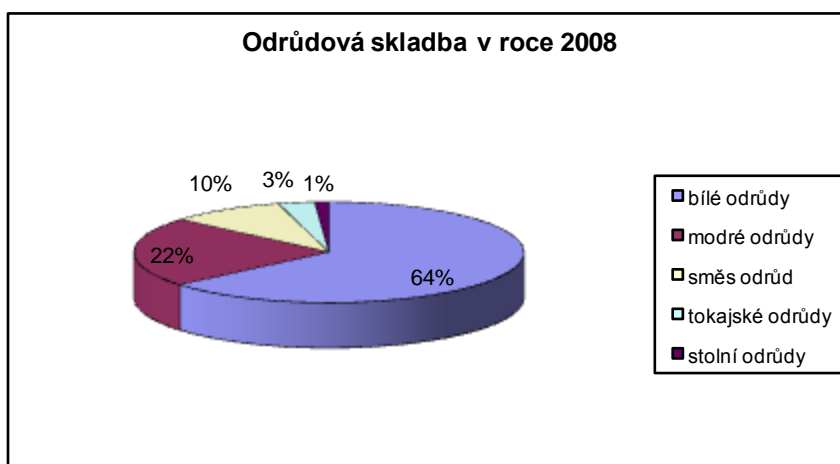

Zdroj: http://sk.wikipedia.org/wiki/S%C3%BAbor:Vinohradnicke_oblasti_Slovenska.png

Graf 3 : Rozložení vinogradnických oblastí na Slovensku (zdroj dat: ÚKSÚP 2008)

Největší zastoupení na slovenských vinohradech mají bílé odrůdy, kde dominuje Veltlínské zelené 17,1 %, Ryzlink vlašský 13,9 % a Muller-Thurgau 8,2 %. Jednou pětinou se podílí na skladbě také modré odrůdy, např. Frankovka 7,9 % a Svatovavřínecké 6,4 % z celkové rozlohy vinogradů (ÚKSÚP).

Graf 4 : Odrůdová skladba vinné révy na Slovensku v roce 2008

(zdroj dat: ÚKSÚP- Přehled o registrovaných vinogradnických plochách k 31.7.2008)

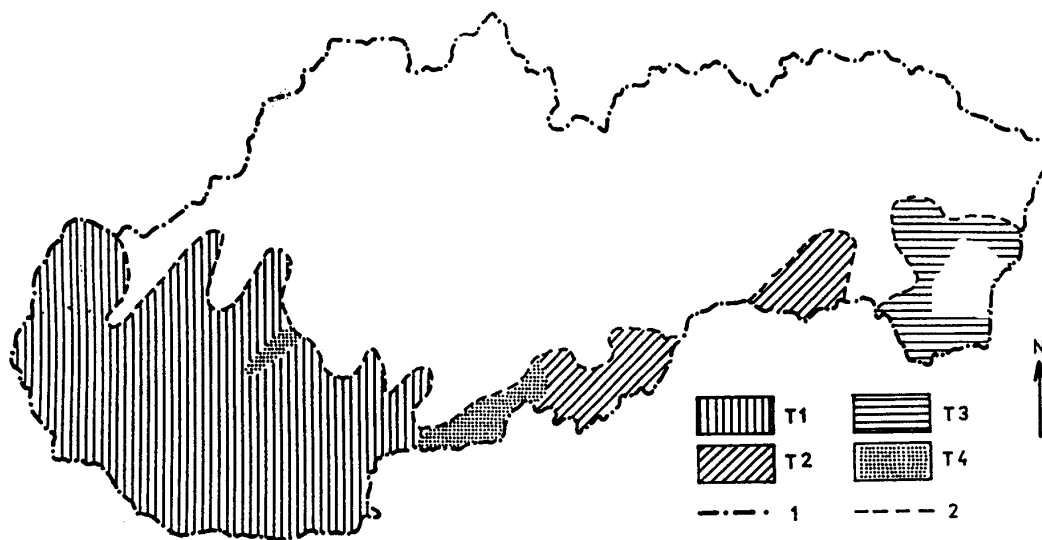
6 Slovenské vinohradníctví

6.1 Fyzicko-geografické aspekty

6.1.1 *Klíma a srážky*

Klíma na Slovensku je mierne kontinentálné s výraznými rozdielmi medzi letom a zimou. Vinohrady sa nachádzajú v teplej oblasti, ktorá sa delí na 5 podoblastí (T1 - T5), kedy T5 je najteplejšia a tiež nejsuššia a T1 je najchladnejšia a najvlhčšia. Čtyri z nich ovplyvňujú ráz zdejších viníc - oblasť T1 sa rozkladá v Záhorkej a Podunajskej nížine vrátane Malých Karpát, oblasť T2 vo značnej časti Lučensko-košickej sníženiny až po Slánske vrchy na východe, ktoré tvorí predel od oblasti T3, ktorá sa rozprestiera v Východoslovenskej nížine a v Nízkych Beskydách. Oblasť T4 tvorí JV svahy Trábeče a JV svahy Juhoslovenskej kotliny približne po Lučenec. V tejto oblasti sú teploty relatívne vyššie než v ostatných oblastiach (Litschmann , Rožnovský 1993).

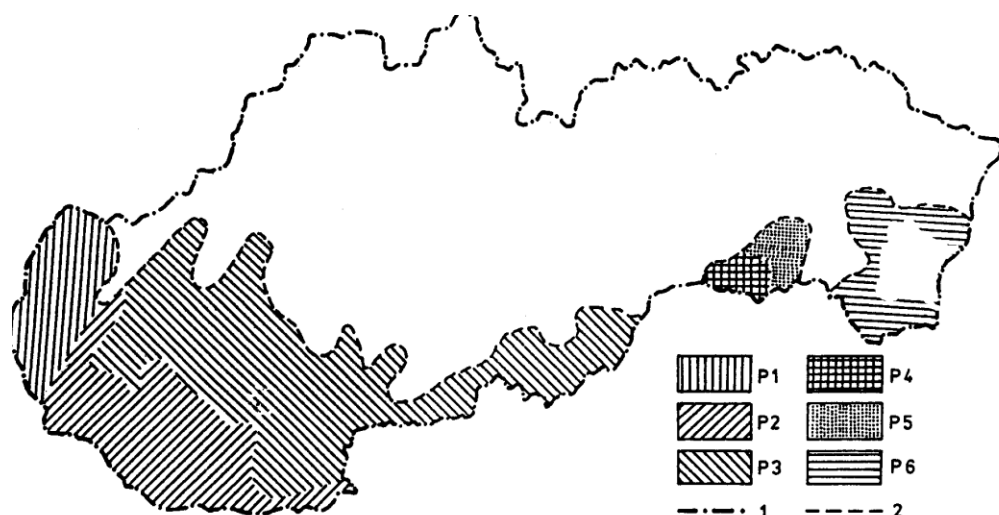
Obr. 2 : Teplotné oblasti vinohradníckeho regiónu Slovenska

Zdroj: Agrometeorologická konferencia 1993. Sborník referátů

Srážkové oblasti jsou rozdílnější. Hranice jednotlivých oblastí tvoří jak horské hřbety, tak i relativně nevýrazné vyvýšeniny. Tyto rozdíly dovedou změnit charakter závislosti mezi úhrny srážek a nadmořskou výškou. První dosti významný předěl tvoří hřbet Malých Karpat, oddělující oblast P1, rozkládající se v Záhorské nížině, od oblasti P2 v Podunajské rovině a P3 zabírající Podunajskou pahorkatinu, Krupinskou vrchovinu, Jihoslovenskou kotlinu a Cerovou vrchovinu. Jihozápadní část Košické kotliny (povodí Bodvy a Idy) tvoří oblast P4, zatímco východní část s povodím Torsy a Hornádu již patří do oblasti P5. Oblast P6 je totožná s teplotní oblastí T4 (Litschmann, Rožnovský 1993).

Obr. 3 : Srážkové oblasti vinohradnického regionu Slovenska

droj: Agrometeorologická konference 1993. Sborník referátů

6.1.2 Půda

Mezi nejrozšířenější pokravné útvary ve střední Evropě patří spraše. Na území Slovenska zaujímají plochu přibližně 7500 km². Jsou rozšířené na rovinách Podunajské a Východoslovenské nížiny, tvoří některé pahorkatiny (například Nitranskou, Trnavskou nebo Ipeľskou) a v omezeném rozsahu vyplňují téměř všechny kotliny Západních Karpat a údolí všech východoslovenských řek a jejich přítoků.

Půdní druhy ve vinicích Slovenska jsou v zastoupení písčité a písčitohlínté půdy patřící mezi tzv. lehké půdy a jsou typické pro slovenské nížiny. Nejčetněji jsou zastoupeny na vátých písčích v Záhorské nížině. Ostrůvkovitě se vyskytují v Podunajské a Východoslovenské nížině (Smolová, Szczyrba, Šimáček 2008).

Vzhledem na své vlastnosti (dobrá propustnost, lehkost,...) jsou to půdy vhodné na pěstování vinné révy. Takové půdy umožňují dobrý a rychlý rozvoj kořenové soustavy révy, mají však nižší obsah živin. Při vhodné skladbě odrůd, se na písčitých půdách dají vyprodukovat slušné úrody hroznů a kvalitní jakostná vína (Vanek 2009).

Hlinité půdy patří mezi středně těžké, nacházíme je na různých matečných horninách od písčitých slínovců přes vulkanity po spraše. Hlinité půdy jsou typické pro sprašové pahorkatiny Podunajské, Záhorské a Východoslovenské nížiny (Smolová, Szczyrba, Šimáček 2008). I když mají nejvyšší obsah zásobných živin, ne vždy jsou nejvhodnější pro pěstování vinné révy. Závisí to především na půdní struktuře (pro pěstování révy nejsou vhodné těžké, promáčené půdy s vysokou hladinou spodní vody), přesto na hlinitých půdách se upřednostňuje pěstování stolních odrůd vinné révy (Vanek 2009).

V nejteplejších a nejsušších oblastech Podunajské a Východoslovenské nížiny se v místech, kde je po většinu roku silný výpar a přísun solí z infiltruující podzemní vody, vyvinuly slané půdy. V chladnějších a vlhčích klimatických podmínkách než jsou potřebné pro vznik černozemí se v nižším stupni pahorkatin vyvinuly pod původními dubravami hnědozemě. Jejich matečným substrátem jsou spraše a sprašové hlíny. Hnědozemě pokrývají rozsáhlé plochy v Podunajské pahorkatině, kde vytváří severní lem černozemí. Významné je zastoupení hnědozemí i v severní části Záhorské a Východoslovenské nížiny a také v Jihoslovenské, Košické a Trenčianské kotlině (Smolová, Szczyrba, Šimáček 2008).

6.2 Socioekonomické aspekty

6.2.1 Podíl vinohradnictví v zemědělství SR

Zemědělství má na Slovensku pro svůj rozvoj velmi rozmanité přírodní i ekonomické podmínky. V současnosti má k dispozici více než 2,4 mil. ha zemědělské půdy, na hrubém domácím produktu se podílí podobně jako na zaměstnanosti necelými pěti procenty. Pro rostlinnou výrobu jsou nejvhodnější podmínky na jihu a jihovýchodě Slovenska. Mezi tradiční patří vedle pěstování obilovin také vinohradnictví (Smolová, Szczyrba, Šimáček 2008).

Tab.1: Vývoj vinic na Slovensku

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2007
Sběrná plocha (ha)	17466	21742	24558	26092	23842	22914	17435	13130	11507
Úroda (t)	94449	130506	138427	31961	140297	58486	61092	54103	49142
Úroda z ha (t)	5,41	6,00	5,64	1,22	5,88	2,55	3,50	4,12	4,27

Zdroj: SLOVSTAT

6.2.2 Situace na trhu v SR

V roce 2007 se urodilo na Slovensku 49142 tun hroznů při hektarové úrodě 4,27 t/ha. Z uvedeného množství moštové hrozny a hybridy tvořili 48 775 tun a úrodnost dosáhla 4,30 t/ha.

Podle metody zjišťování ploch vinogradů ÚKSÚP-u byla k 31.7.2008 zaregistrovaná celková plocha vinogradů 21 477 ha. Rodíce vinohrady představují 16 439,2 ha, nerodící vinohrady do 3 let 850,0 ha a neobráběné vinohrady 4 187,8 ha (VÚEPP Bratislava 2008).

6.2.3 Zahraniční obchod SR s hrozny

V zahraničním obchodě se stolním hroznem ve vinařském roce 2007/2008 má SR záporné saldo –532 mil. Sk. Objem dovozu se v porovnání s vinařským rokem 2006/2007 zvýšil o 12,5 %. Podíl dovozu z krajín EU, na celkovém dovozu stolních hroznů, se zvýšil na 94,4 %. Největší objem tvořil dovoz z Itálie (67,1%) a Německa (15,6%).

V obchodě s moštovým hroznem ve vinařském roce 2007/2008 dosáhlo Slovensko záporného salda -39 mil. Sk, dovoz převýšil vývoz o 2 122 t. Podíl dovozu moštových hroznů z EU se v porovnání s vinařským rokem 2006/2007 snížil, představoval 87,7 % celkového dovozu moštových hroznů. Z krajín společenství EU-27 tvořil 29,6% podíl dovoz z Maďarska a 13,7% podíl dovoz z Itálie. Vývoz do krajín EU-27 v hodnotovém vyjádření představoval 328 tis. Sk. Tento obchod byl realizován hlavně s Maďarskem (86,2%) a s Českou republikou (13,8%) (VÚEPP Bratislava 2008).

6.2.4 Hlavní zpracovatelé

MVO – VÍNO MASARYK s.r.o., Zemědělské družstvo Vajnory, Villa Vino Rača a.s.

Vitis Pezinok s.r.o., Vinohradnická společnost Modra a.s., Víno MrvaŠStanko
JVO – Vinná pivnice Urbanovo s.r.o., VVD Dvory na Žitavou, Chateau Bělá s.r.o.

NVO – Zemědělské družstvo Mojmírovice, Víno Nitra s.r.o., Vinařské závody

Topolčianky s.r.o.

SVO – Pivnice a vinohrady Zsigmond, Agro-Movino s.r.o.

VVO – Furdus Regius s.r.o., VINO-VIN Slovensko s.r.o.

VOT – JŠJ Ostrožovič, Chateau Viničky k.s., Střední odborné učiliště zemědělské

Viničky, Tokaj Š Co. s.r.o., Zlatý Strapec

6.2.5 Turismus - vinné cesty

Vinné cesty na Slovensku patří mezi nejzajímavější destinace ve vinařské turistice. Organizátoři zájezdů, výletů a odborných exkurzí se vždy snaží zakomponovat do programu oddychové, relaxační a naučné zastávky. Mezi takové

patří i velmi oblíbené vinné cesty na Slovensku. Osvěžujícím a nesmírně naučným prvkem jsou návštěvy vinařských sklípků, které poskytují návštěvníkům a milovníkům vína možnost degustace místních vín (Húska 2009).

Na Slovensku je šest oficiálních projektů vinných cest:

- Malokarpatská vinná cesta

Malokarpatská vinná cesta v sobě spojuje několik fenoménů - víno, krajinu, historii a gastronomii oblasti rozložené mezi Bratislavou a Trnavou jako velkými centry jihozápadního Slovenska. Mezi nimi leží tři menší města - Pezinok, Modra a Svatý Jur, které se pyšní starou tradicí svobodných královských měst. Malokarpatská vinná cesta nabízí spoustu možností pro milovníky vína po celý rok (www.mvc.sk).

- Vinná cesta Záhorie

Región Záhorie se stává atraktivním pohraničním regionem s velkým potenciálem celkového rozvoje a rozvoje turizmu. Projekt Vinná cesta Záhorie chce představit přitažlivou vinnou oblast v tomto regionu. Jeho pozoruhodná místa atraktivní pro turisty s nabídkou místních vín, specialit a originálních vinných pivnic (www.vcz.sk).

- Nitranská královská vinná cesta

Nitranská královská vinná cesta je největší a nejdelší na Slovensku a její čtyři větve, Hornonitrianska vedoucí od pramene řeky Nitry, Tekovská od Topoľčianok a Pukanca, Jihoslovenská od Dunaje a Považská od Vrbového a Serede, se setkávají v staroslavné Nitre (www.slovakiatourism.sk).

- Hortianská vinná cesta

Hortiansku vinnou cestu reprezentují vinné pivnice, ve kterých je možné ochutnat zdejší víno. Občanské sdružení tohoto zaměření rozvíjí aktivity související s pěstováním hroznů, organizuje soutěže vín a zabezpečuje výstavbu muzea věnovaného vinařství v této oblasti (Časopis vlády SR Veřejná zpráva, ročník 2006).

- Tokajská vinná cesta

Tokajská vinná cesta zahrnuje tokajské obce, pěstovatele a výrobce vín z této oblasti, kulturní i historické památky, vinotéky, vinárny, poskytovatele stravovacích a ubytovacích služeb, cestovní kanceláře, řemeslníky, sdružené podílející se na rozvoji Tokajské vinohradnické oblasti a pod. (www.tvc.sk).

7 Oblasti a rajóny

7.1 Malokarpatská vinohradnícká oblasť

Tuto druhou najrozsáhlejšiu vinohradnícku oblasť (5240 ha registrovaných vinohradů) tvorí 12 vinohradníckych rajónů se 144 vinohradníckymi obcami:

1. Skalický rajón B2

- Dubovce, Gbely, Holíč, Chropot, Kopčany, Koválov, Korálovec, Lopašov, Mokrý Háj, Petrova Ves, Popudinské Močidlany, Prietržka, Radimov, Radošovce, Skalica, Smolinské, Smrdáky, Štefanov, Trnovec, Unín, Vrádište

2. Záhorský rajón B3

- Bílkove Humence, Borský Mikuláš, Lekšárska Nová Ves, Moravský Svatý Ján, Sekule, Saštin-Stráže, Závod

3. Stupavský rajón B2

- Bratislava - Devínská Nová Ves, Bratislava – Lamač, Bratislava – Záhorská Bystrica, Lozorno, Stupava

4. Bratislavský rajón B1

- Bratislava – Devín, Bratislava – Dúbravka, Bratislava – Karlova Ves, Bratislava – Nové Mesto, Bratislava – Rača, Bratislava - Vajnory

5. Pezinský rajón B1

- Chorvátsky Grob, Limbach, Pezinok, Slovenský Grob, Svatý Jur, Viničné

6. Modranský rajón B1

- Dubová, Modra, Píla, Šenkvice, Vínosady

7. Doľanský rajón B1

- Budmerice, Častá, Doľany, Štefanová, Vištuk

8. Orešanský rajón B2

- Borová, Dlhá, Dolné Orešany, Horné Orešany, Košolná, Ružindol, Suchá nad Parnou, Zvončín

9. Senecký rajón B2, B3

- Báhoň, Brnolákovo, Blatné, Čataj, Urbanova Ves, Igram, Ivanka pri Dunaji, Jablonec, Kalpna, Malinovo, Most pri Bratislave, Nová Dedinka, Reca, Senec, Tomášov, Veľký Biel, Veľký Grob

10. Trnavský rajón B2

- Boleráz, Brestovany, Bučany, Dolná Krupá, Hrnčiarovce nad Parnou, Jaslovské Bohunice, Majcichov, Malženice, Špačince, Šúrovce, Trnava, Vlčkovce, Voderady, Zavar, Zeleneč

11. Hlohovecký rajón B1, B2

- Bojničky, Dolné Trhovište, Dvorníky, Hlohovec, Horné Otrokovce, Horné Trhovište, Jalšové, Kľačany, Koptovce, Pastuchov, Rakovce, Sasinkovo, Siladiče, Šalgočka, Tepličky, Zemianske Sady

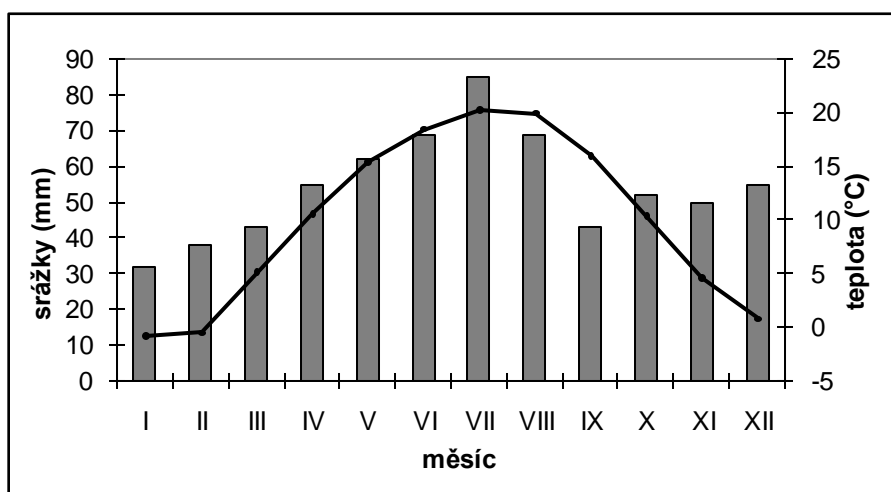
12. Vrbovský rajón B2, B3

- Banka, Biňovice, Bzince pod Javorinou, Čachtice, Častkovce, Dechtice, Dolné Dubové, Dolný Lopašov, Horné Dubové, Chtelnica, Kálnica, Kátlovce, Kočín-Lančar, Krakovany, Moravany nad Váhom, Moravské Lieskové, Nemšová, Nové Mesto nad Váhom, Očkov, Ostrov, Pečeňady, Piešťany, Podolie, Ratnovce, Smolenice, Sokolovce, Šípkové, Trstín, Veľké Kostofany, Vrbové

(vyhláška Ministerstva podohospodárstva SR z 13.5.2005, ÚKSÚP 2007)

Vinohrady se rozkládají v souvislých vinohradnických tratích na svazích Malých Karpat od Bratislavy směrem k Pezinku a dále k Horným Orešanom. V této oblasti můžeme rozlišit tři regiony s různými klimatickými, ale hlavně geologickými podmínkami – Záhorie, jihozápadní svahy Malých Karpat a pahorkatiny východně a severovýchodně od Malých Karpat. Část vinic je orientována na jih, jihozápad, a jihovýchod, na svazích se sklonem do 20 % a přechází do malokarpatských lesů, chránících vinice ze severu. Jižní a západní polohy v této oblasti se nacházejí na vyvýšených rovinách nebo mírných svazích. Nadmořská výška vinogradů je 145 – 260 m nad mořem. Je to větrná oblast s převládajícím severozápadním prouděním vzduchu. Srážky v době vegetačního období dosahují 670 mm, průměrná teplota je 16,8 °C.

Charakter půd v Malokarpatské oblasti svým složením vytváří ideální podmínky pro pěstování vinné révy. Půdy jsou skeletové, lehké, slabě zadržují vodu a dobře absorbují sluneční energii. K tradičním odrůdám v Malokarpatské oblasti patří Ryzling vlašský, Ryzling rýnský, Veltlínské zelené, Rulandské bílé, Frankovka modrá a Svatovavřínecké. Sortiment doplňují Muller – Thurgau, Sylvánské zelené, Dívčí hrozen, Chardonnay a Modrý Portugal, ale u jednotlivých vinogradníků najdeme i širší odrůdovou skladbu. V některých obcích se historicky vyvinula tradice jedné dominantní odrůdy (Novotný 2007).

Graf 6: Průměrné měsíční teploty vzduchu a srážky v MVO v letech 1991-2000 (zdroj: SHMÚ)

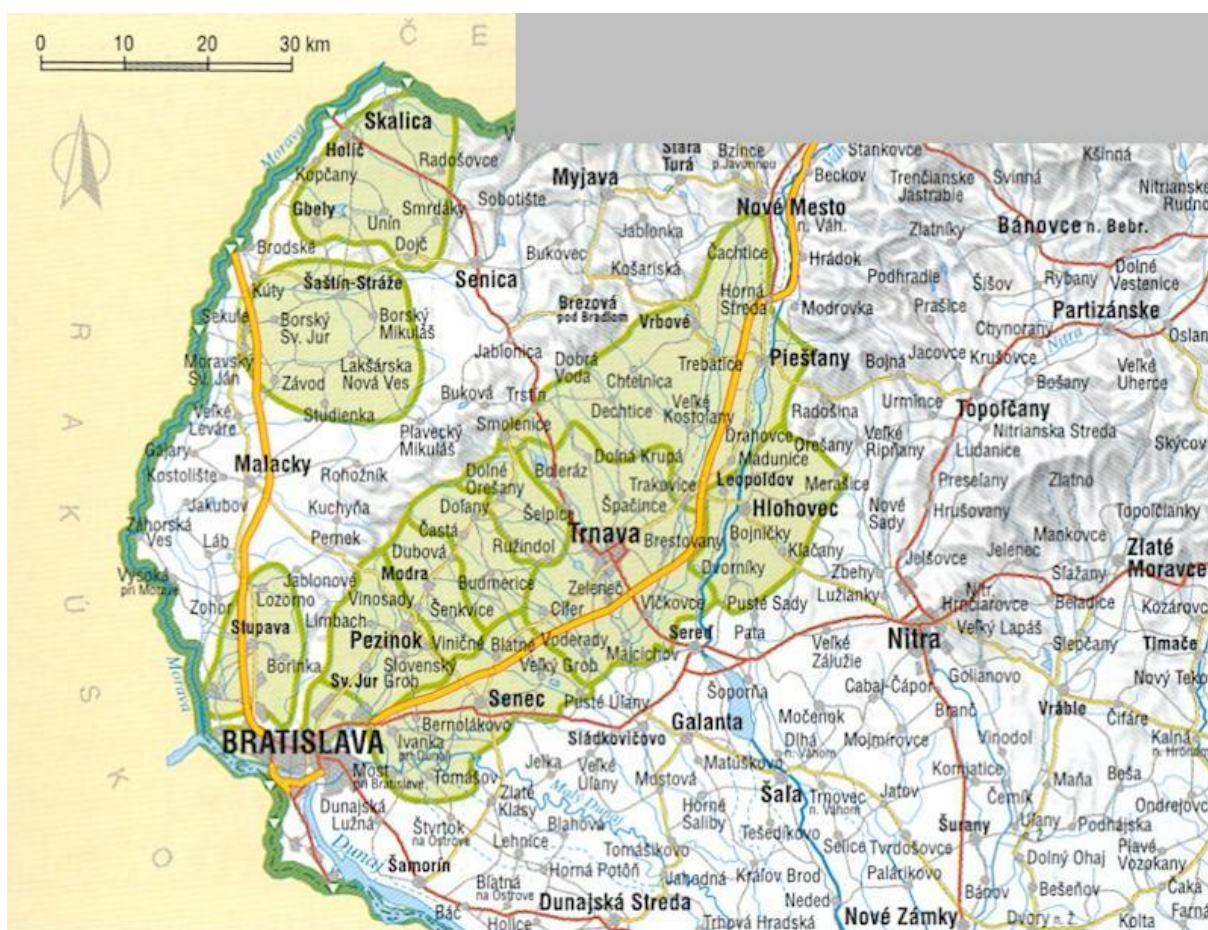

Vinohrady *Záhoria* leží v oblasti Záhorie, na krajním západě, mezi řekou Morava a severozápadním okrajem Malých Karpat. Nejvýznamnější část vinohradu *Záhoria* se nalézají v okolí města Skalica, proslulého červenými víny. V městě Skalica působí významný producent vysoce kvalitních vín – VÍNO-MASARYK, s. r. o.

Malokarpatské vinohrady v užším slova smyslu se rozprostírají na jihozápadních svazích Malých Karpat od Bratislavy po Horné Orešany. Jihozápadní svahy tohoto pohoří představují skutečný klenot vinařství na Slovensku. Názvy malokarpatských vinařských měst a obcí mají mezi milovníky vína a odborníky ten nejlepší zvuk. Z hlediska reputace se jim ani dnes nemůže žádná jiná oblast na Slovensku rovnat. Kvalita vín je dána dlouholetou tradicí a skvělou pověstí. Od Svätého Jura po Častú to jsou především bílá vína (nejvíce ryzlink), kdežto jižní a severní okraj je naopak známý produkcí vín červených (Frankovka z Rače a Portugal modrý z Orešian). Je zde poměrně značné množství výrobců, kteří si svými produkty získali dobré jméno na trhu: Vitis, s. r. o., VPS, s. r. o., Víno Maryšám, s. r. o., Bríza, JM Vinařstvo, Doľany, Karpatská perla, s. r. o., Šenkvice, Vinařská společnost Modra, s. r. o. a další.

Vinohrady na *nížinách a pahorkatinách* východně od Malých Karpat. Tyto vinohrady jsou, v porovnání s oblastmi *Záhoria* a Malokarpatskými vinohrady, podstatně menší. Faktem však je, že i v nejsevernějších polohách této podoblasti je možné dopěstovat hrozny vhodné na výrobu vysoce kvalitních vín. Z podniků, který se zabývají produkcí vín v této podoblasti, to je např. Víno MRVA & STANKO, s. r. o., Trnava (Win Wino Veritas 2007).

Obr. 4: Malokarpatská vinohradnická oblast

Zdroj: http://www.ovine.cz/evidence/document.php?param=ovine_oblast_foto%2Cfoto_id&id=55

- **Modranský rajón**

Modranský vinohradnický rajón je jedním z nejdůležitějších a nejzajímavějších rajónů v malokarpatské oblasti. Zastupuje ho malebné vinohradnické město Modra. V jeho okolí na strmých písčitéch až kamenitých půdách se pěstují velmi rozmanité odrůdy. Jižní, jihozápadní a západní svahy zabezpečují optimální klimatické a půdní podmínky pro pěstování vinné révy.

Nejcharakterističtější odrůdou pro Modru je Leánka – Dívčí hrozen, nazývaná i Modranská Leánka. Ostatní odrůdy jako Ryzlink vlašský, Ryzlink rýnský, Rulandské bílé, Veltlínské Zelené, ale i Tramín červený jsou klasickými zástupci pro modranský rajón. Pod městem Modra se nachází i mírně svahovité vinohrady s hlinitou až hlinito-písčitou půdou, kde se pěstují i červené odrůdy, zejména Svatovavřínecké

(Divari.sk).

Největší plochu vinogradů vlastní Vinogradnická spoločnosť Modra a.s. a to cca 800 ha. Od roku 2000 je súčasťou Výzkumné stanice vinogradnícké a vinařské se sídlem v Šenkvicích (Hronský 2001).

Modranský rajón tvorí obce Dubová (80 ha viníc), Modra (900 ha), Píla, Šenkvice (140 ha) a Vínosady (97 ha) (Pícha, Dudová, Hančicová 2004)

- *Hlohovecký rajón*

Hlohovecký rajón je územně síce zařazený v malokarpatské vinogradnícké oblasti, ale jeho vinogrady se rozprostírají východně od řeky Váh pod jižními svahy Považského Inovca. Slunce a jedinečná půda, s vyšším obsahem vápníku, jsou typické pro tento rajón. Řeka Váh je významným zdrojem energie, která ochraňuje část viníc na jejím břehu před jarními a zimními mrazy. Ušlechtilé odrůdy, které se zde pěstují, díky tomu poskytují kvalitní úrodu, ze které vzniká víno, které vás překvapí svojí vyzrálostí a výjimečnou chutí (Food Farm 2009).

- *Pezinský rajón*

Svatý Jur – město se rozprostírá na ploše 3 987 ha a z toho 373 ha zauímají vinice (9,36 % celkové rozlohy města).(www.svatyjur.sk).

Oblast je zaměřená na odrůdy Muller-Thurgau, Veltlínské zelené, Pesecká Leánka, Ryzlink vlašský, Ryzlink rýnský, Frankovka modrá, Alibernet Cabernet Sauvignon a André (Novotný 2007).

Pezinok – má rozlohu 7 276 ha, z toho 826 ha tvorí vinice. Nachází se v nadmořské výšce 156 m n.m., průměrná letní teplota je 20,6 °C a zimní -2 °C. Úhrn srážek se pohybuje kolem 700 – 740 mm (www.pezinok.sk).

Na slunečných jihovýchodních svazích s kamenitě-písčitou půdou se nejvíce pěstují odrůdy Muller-Thurgau, Veltlínské zelené, Ryzlink vlašský, Ryzlink rýnský, Frankovka modrá a Svatovavřínecké.

Nachází se zde Malokarpatský vinařský podnik Pezinok s.r.o., který pěstuje vinnou révu na cca 270 ha pro největšího producenta vína v Malokarpatské oblasti Vitis Pezinok s.r.o. (Novotný 2007).

Limbach – má rozlohu 1 537 ha, z toho 158 ha tvoří vinice. Nachází se v nadmořské výšce 181 m n.m. (www.limbach.sk).

Obec se nachází na úpatí Malých Karpat a její Sylvánské zelené ji proslavilo daleko za hranicemi Slovenska. Půda je zde písčito-hlinitá, místy hlinitá, a dodává hroznům nezapomenutelný charakter (Hronský 2001).

- *Bratislavský rajón*

Bratislava-Rača - Račianské vinohrady jsou situované v nejznámějším vinohradnickém regionu Slovenska. Rozprostírají se na jižních svazích Malých Karpat v nadmořské výšce 150 – 300 m n.m. V současnosti je Rača jednou z městských částí Bratislavy. Zabírá plochu 2 360 ha, z toho 308 ha jsou vinice (www.raca.sk).

Zemědělské družstvo Rača obhospodařuje cca 200 ha vinogradů s odrůdami Ryzlink vlašský, Ryzlink rýnský, Veltlínské zelené, Burgundské bílé a Frankovka modrá (Hronský 2001).

Bratislava-Vajnory - Vajnory jsou městskou částí Bratislavy. Rozprostírají se pod Malými Karpaty v nadmořské výšce 132-133 m n. m., na ploše s rozlohou 1 350 ha, z toho 160 ha tvoří vinice (www.vajnory.sk).

Zemědělské družstvo Vajnory vlastní 123 ha vinogradů, které jsou lokalizované na jižních svazích (80 % rozlohy) a na rovině (20 %) mezi Račou a Svatým Jurom. Dvě třetiny tvoří bílé odrůdy (např. Veltlínské zelené, Pesecká Leánka či Tramín červený) a zbytek modré odrůdy jako Frankovka modrá či Sauvignon (Hronský 2001).

- *Trnavský rajón*

Trnava - Město Trnava leží mezi řekou Váh a pohořím Malé Karpaty v oblasti Podunajské nížiny. Nadmořská výška dosahuje 140 – 156 m n.m. Z geomorfologického hlediska byly formy reliéfu vytvořené na navátých spraších(www.trnava.sk).

Úspěšný podnik Víno Mrva § Stanko s.r.o. na téměř 50 ha vinogradů s odrůdovou skladbou Ryzlink rýnský, Ryzlink vlašský, Veltlínské zelené, Rulandské šedé, Sauvignon, Chardonnay, Tramín červený, Devín, Frankovka modrá a Cabernet Sauvignon (Novotný 2007).

7.2 Jihoslovenská vinohradnícká oblasť

Nejrozsaňlejší vinohradnícká oblasť (6167 ha registrovaných vinohradů) se rozkládá na rovině severně od Dunaje v průměrné nadmořské výšce 140 m. Oblasť je rozdělena na 8 vinohradníckých rajónů se 129 vinohradníckými obcemi.

1. Šamorínsky rajón B3

Blahová, Bratislava-Čunovo, Bratislava-Jarovce, Bratislava-Podunajské Biskupce, Bratislava-Rusovce, Čakany, Čenkovce, Dunajská Lužná, Hubice, Lehnice, Mierovo, Miloslavov, Oľdza, Rovinka, Šamorín, Štvrtok na Ostrove, Veľká Paka, Zlaté Klasy

2. Dunajskostredský rajón B3

Baloň, Dolný Štál, Dunajská Streda, Dunajský Klátov, Gabčíkovo, Holice, Horná Potôň, Jahodná, Jurová, Kostolné, Kračany, Kráľovičove Kračany, Kútники, Michal na Ostrove, Okoč, Orechová Potôň, Veľké Dvorníky, Veľký Meder, Vieska, Vydrany

3. Galantský rajón B3

Abrahám, Čierna Voda, Diakovce, Dlhá nad Váhom, Galanta, Gáň, Horné Saliby, Jelka, Košúty, Kráľov Brod, Kráľová nad Váhom, Mostová, Neded, Pusté Úľany, Selice, Sládkovičovo, Šaľa, Tešedíkovo, Topoľnica, Trnovec nad Váhom, Trstice, Veľké Úľany, Vlčany, Žihárec

4. Palárikovský rajón B3

Andovce, Jatov, Nové Zámky, Palárikovo, Rastislavice, Trvrdošovce, Zemné

5. Komárňanský rajón B3

Brestovec, Čičov, Imeľ, Iža, Kameničná, Komárno, Martovce, Nesvady, Okoličná na Ostrove, Sokolce, Tôň, Zemianska Oľča, Zlatná na Ostrove

6. Hurbanovský rajón B1, B3

Bajč, Bátorove Kosihy, Búč, Dulovce, Hrbano, Chotín, Kravany nad Dunajom, Marcelová, Moča, Modrany, Mudroňovo, Patince, Pribeta, Radvaň nad Dunajom, Svätý Peter, Šrobárová, Vírť

7. Strekovský rajón B1

Belá, Branovo, Čechy, Dubník, Dvory nad Žitavou, Gbelce, Jasová, Kolta, Ľubá, Nová Vieska, Rúbaň, Semerovo, Strekov, Svodín, Šarkan

8. Štúrovský rajón B1

Bajtava, Bíňa, Chľaba, Kamenica nad Hronom, Kamenín, Kamenný Most, Leľa, Malá nad Hronom, Malé Kosihy, Mužla, Nána, Obid, Pavlová, Salka, Sikenička, Štírovo

(vyhláška Ministerstva podohospodárstva SR z 13.5.2005, ÚKSÚP 2007)

Obr. 5: Jihoslovenská vinohradnická oblast

Zdroj: http://www.ovine.cz/evidence/oblasti.php?oblast_id=48&readonly=1

- **Strekovský rajón (cca 1500 ha)**

Strekov - Se svými cca 300 ha rodičími vinohrady patří obec k významným centrům vinohradnictví a vinařství na Slovensku. Dlouhé roky tu úspěšně působí šlechtitelská stanice Výzkumného ústavu vinařského a vinohradnického, kde vyšlechtili známe moštové odrody jako Devín, Dunaj, Breslava, Nitra či Hron (Svitana 2004).

Průměrná roční teplota vzduchu 9,8 °C, suma slunečního svitu 2150 h a atmosférické srážky 565 mm za rok zde vytvářejí optimální podmínky pro pěstování nejkvalitnějších stolních a moštových odrůd vinné révy (Hronský 2001). Svoji půdní strukturou se Strekov odlišuje od většiny vinohradnických obcí jižního Slovenska, které leží na aluviálních píscích. Tu převažují mastné, jílovitě-hlinité půdy s dobrou schopností zadržet vodu, které jsou velmi vhodné na pěstování modrých hroznů. Ale většina zde produkovaných hroznů končí v lahvích jiných výrobců, kteří sídlí desítky až stovky kilometrů od Strekova.

Z bílých odrůd se zde pěstují Ryzlink vlašský, Veltlínské zelené, Chardonnay a Devín. Z modrých Svatovavřínecké, Frankovka modrá a Alibernet. Právě Alibernet v Strekove dosahuje výjimečných výsledků a je mezi znalci právem uznávaný (Svitana 2004).

K hlavním zpracovatelům a výrobcům vína ve Strekovském rajónu patří Zemědělské družstvo Strekov se 190 ha vinic (Ryzlink vlašský, Veltlínské zelené, Muller – Thurgau, Frankovka modrá, Svatovavřínecké a Cabernet Saugvinon) a Sdružení agropodnikatelů, družstvo Dvory nad Žitavou se 140 ha vinic (Burgundské sivé, Tramín červený, Devín, Cabernet Sauvignon a Burgundskémodré) (Hronský 2001).

- *Štúrovský a Palárikovský rajón*

Vysoce hodnotná a teplá oblast Slovenska. Vyniká schopností výroby vysoce kvalitních a přírodně sladkých bílých vín s vysokým obsahem extraktu, vhodných na archivaci. A také i vhodností na pěstování stolních odrůd vynikající tržní hodnoty.

Celá oblast je vhodná na produkci kvalitních vín "s přívlastkem", zejména z odrůd Chardonnay, Burgundské bílé, Ryzlink rýnský, Ryzlink vlašský, Tramín červený, Devín a na červená vína typu Cabernet Sauvignon (Vanek a kolektiv 1995).

Firma Rivel s.r.o. obhospodařuje 65 ha vinogradů, které se nachází v nejteplejších lokalitách Štúrovského rajónu v nadmořské výšce 115 až 255 m n.m..

- *Komárňanský rajón*

Komárno - je nejen nejjihnějším, ale i nejnižě položeným městem na Slovensku. V Podunajské rovině, kde se nachází, jsou říční naplaveniny a na některých místech naváté písky či spraše. Nadmořská výška se pohybuje v rozpětí od 100 do 270 m n.m. Díky své poloze, geomorfologickému vývoji i příznivému klimatu se tu vytvořil největší potenciál pro zemědělské využití krajiny. Nacházejí se zde ekosystémy charakteristické maximální tvorbou biomasy. Území má velmi dlouhé vegetační období, které umožňuje pěstovat i vysoce náročné plodiny

(www.komarno.sk).

- *Hurbanovský rajón (cca 1830 ha)*

Hurbanovský rajón je znám hlavně svými nevhodnějšími podmínkami pro pěstování vinné révy v Jihoslovenské vinohradnické oblasti.

Typickými odrůdami jsou Ryzlink vlašský, Dívčí hrozen, Chardonnay, Frankovka modrá, Alibernet a Svatovavřínecké, které nejlépe odráží charakter jihoslovenských, na písčích rodících se vín (Hurbanovo 2007).

7.3 Nitranská vinohradnícká oblasť

Do Nitranskej vinohradníckej oblasti patrí 9 vinohradníckych rajónov se 188 vinohradníckymi obcami, ktoré se táhnou od povodia Váhu, pokračujú južnou stranou pries Zlaté Moravce a Vráble k Leviciam a na severu končí pries Radošíně.

1. Šintavský rajón B1

Alekšince, Báb, Hájske, Homá Kráľová, Jarok, Lehota, Lukáčovce, Močenok, Nové Sady, Pata, Pusté Sady, Rišňovce, Rumanová, Sereď, Šintava, Šoporňa, Veľké Zálužie, Vinohrady nad Váhom

2. Nitriansky rajón B1

Branč, Cabaj-Čápor, Čakajovce, Hruboňovo, Ivanka pries Nitre, Jelenec, Kolíňany, Kostofany pod Tribečom, Ladice, Lefantovce, Mojmírovce, Nitra, Nitrianske Hmčiarovce, Podhorany, Pohranice, Svätoplukovo, Štitáre, Šurianky, Veľká Dolina, Výčapy-Opatovce, Zbehy, Žirany

3. Radošinský rajón B2

Bojná, Homé Obdokovce, Horné Štitáre, Kovarce, Lipovník, Ludanice, Nemčice, Nitrianska Blatnica, Nitrianska Streda, Oponice, Orešany, Ostratice, Preseľany, Radošina, Súlovce, Šalgovce, Tesáre, Urmince, Veľké Ripňany, Vozokany

4. Zlatomoravecký rajón B2

Beladice, Čaradice, Čeladice, Čeladince, Červený Hrádok, Čierne Kľačany, Dolné Obdokovce, Hostovce, Hronský Beňadik, Kozárovce, Machulince, Malé Chyndice, Malé Vozokany, Mankovce, Nemčiňany, Neverice, Nevidzany, Orovnica, Sľažany, Slepčany, Tekovská Breznica, Tekovské Nemce, Tesárske Mlyňany, Topoľčianky, Veľčice, Veľké Vozokany, Vieska nad Žitavou, Volkovce, Zlaté Moravce, Zlatno, Žitavany

5. Vrábeľský rajón B1

Babindol, Beša, Čechynce, Čifáre, Golianovo, Iňa, Klasov, Lúčnica nad Žitavou, Lula, Malý Cetín, Malý Lapáš, Melek, Michal nad Žitavou, Nová Ves nad Žitavou, Paňa, Tajná, Tehla, Telince, Veľký Cetín, Veľký Ďur, Veľký Lapáš, Vinodol, Vráble, Žitavce

6. Žitavský rajón B1

Bánov, Bardoňovo, Bešeňov, Černík, Dedinka, Dolný Ohaj, Hul, Kmeťovo, Komjatice, Maňa, Mojzesovo, Podhájska, Pozba, Radava, Šurany, Trávnica, Veľké Lovce, Veľký Kýr, Vlkas

7. Želiezovský rajón B1

Čaka, Farná, Hronove, Keť, Kukučínov, Kuralany, Málaš, Malé Ludince, Nýrovce, Pastovce, Plavé Vozokany, Pohronský Ruskov, Sikenica, Šalov, Šarovce, Tekovské Lužany, Veľké Ludince, Zalaba, Zbrojníky, Želiezovce

8. Tekovský rajón B2

Čajkov, Dolný Píal, Horný Píal, Hronské Kľačany, Krškany, Levice, Lok, Malé Kozmálovce, Mýtne Ludany, Nová Dedina, Nový Tekov, Podlužany, Rybník, Starý Tekov, Tlačé

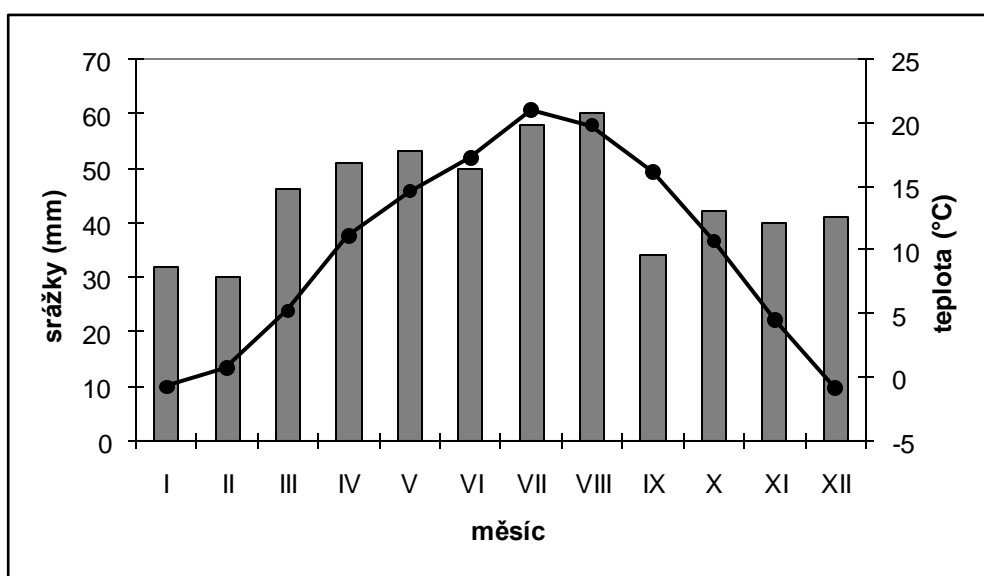
9. Pukanecký rajón B2

Bátovce, Bohunice, Bory, Brhlovce, Demandice, Devičany, Dolné Semerovce, Domadice, Drženice, Hokovce, Hontianska Vrbica, Hontianske Trstány, Horné Semerovce, Jabloňovce, Pečenice, Pukanec, Santovka, Žemberovce

(vyhláška Ministerstva podohospodárstva SR z 13.5.2005, ÚKSÚP 2007)

Vinohrady (4211 ha registrovaných vinohradů) této mikroklimaticky rozmanité oblasti jsou rozloženy na jižních, jihozápadních a jihovýchodních svazích Tribečského pohoří a jednotlivými vinohradnickými hony pokračují severní hranicí Podunajské nížiny až po svahy Považského Inovca (při průměrné nadmořské výšce 150 m, nejvyšší polohy jsou až v 240 metrech). Jižní část je klimaticky velmi teplá s mírnou zimou, severní část je chladnější.

Úhrnný průměr srážek v průběhu vegetačního období představuje 333 mm. Severní část je chráněna Považským Inovcem. Podloží vinohradů tvoří hlavně skeletové půdy. Jižní a západní část tvoří sedimenty, které sem zasahují z Jihoslovenské vinohradnické oblasti. Vinohrady na jižních svazích pohoří Tribeč využívají středně těžké výživné půdy. Hlavní zastoupení zde mají odrůdy Rulandské bílé, Rulandské šedé, Chardonnay, Avignon, Pesecká leánka, Cabernet Avignon a Frankovka modrá (Novotný 2007).

Graf 8: Průměrné měsíční teploty vzduchu a srážky v NVO v letech 1991-2000 (zdroj: SHMÚ)

Obr. 6: Nitranská vinohradnická oblast

Zdroj: http://www.ovine.cz/evidence/document.php?param=ovine_oblast_foto%2Cfoto_id&id=57

• Šintavský rajón

Sereď - Město leží v nadmořské výšce v rozmezí od 124 m n.m. až po 130 m n.m.. Průměrná roční teplota je okolo 9,6 °C. Území se vyznačuje vysokým počtem slunečního svitu (průměr 2012 hodin ročně). Celá oblast patří mezi nejsušší oblasti Slovenska, kde průměr ročních srážek je asi 529 mm. Území města patří mezi nejúrodnější části Slovenska. Převládají zde jílovitě-hlinité až hlinité půdy a písčité až písečnatě-hlinité půdy (www.sered.sk).

Z bílých odrůd se tu daří hlavně Tramínu, Chardonnay, Ryzlinku a Sauvignonu tak i novým odrůdám Děvín a Pálava. Z červených odrůd hlavně Cabernet Sauvignon, Frankovka modrá, Svatovavřínecké a nový Dunaj (www.vinecko.com).

Sídlo společnosti Hubert J.E. a.s., která se specializuje na šumivá vína.

- *Nitranský rajón*

Nitra - leží na území rozprostírajícím se mezi masívem Zobora (587 m) a vrchy Kalvária (215 m) a Šibeničný vrch (218,5 m). Katastr města měří 4083 ha, z toho zastavaná plocha 194 ha. Nadmořská výška se pohybuje od 138 do 587 m n.m.

(www.nitra.sk).

Společnost Víno Nitra s.r.o. vlastní cca 240 ha vinic s odrůdovým zaměřením na všechny běžně rozšířené a uznané moštové odrůdy (Novotný 2007).

- *Zlatomoravský rajón*

Vinařské závody Topolčianky s.r.o. vlastní cca 400 ha vinic v Nitranské vinohradnické oblasti. Ve Zlatomoravském rajónu to jsou obce Topolčianky a Hošťovce.

Topolčianky – Vinohradnický hon: Nad kostelem, celková rozloha: 2,7 ha, nadmořská výška: 270 m.n.m., půda: těžká, jílovitá, srážky: 640 mm, průměrná teplota: 9 °C, Sluneční svit: 2000 h, Zastoupené odrůdy: Frankovka modrá

Hošťovce - celková rozloha: 17 ha, nadmořská výška: 350 m.n.m., půda: těžká, jílovitá, srážky: 650 mm, průměrná teplota: 9 °C, sluneční svit: 1950 h, zastoupené odrůdy: Frankovka modrá, Svatovavřínecké, Irsai Oliver, Veltlínské červené ranné, Ryzlink rýnský (www.vinotop.sk).

- *Vrábelský rajón*

Sídlo vinohradnické a vinařské společnosti VINANZA leží v centru Vrábelského vinohradnického rajónu - ve Vrábľoch. Celková plocha vlastních vinohradů společnosti přesahuje 115 ha. Vinohrady se rozprostírají v katastrech obcí Melek (vinohradnický hon Trstiny) a Velké Lovce (vinohradnický hon Fermedza). Pro vína vyráběné z těchto katastrů je typický vyšší obsah extraktu a kyselin. V dobrých ročnících mají vína harmonicky vyvážený obsah kyselin (www.vinanza.sk).

7.4 Středoslovenská vinohradnická oblast

S vinohrady (2550 ha registrovaných vinogradů) se ve Středoslovenské oblasti setkáváme roztroušeně na jižních svazích Krupinské pahorkatiny se sklonem do 20 stupňů a mírně vyvýšených polohách Ipeľské nížiny. Oblast tvoří 7 vinohradnických rajónů se 127 vinohradnickými obcemi.

1. Ipeľský rajón B1, B2

Balog nad Ipľom, Bielovce, Dolinka, Horné Turovce, Ipeľské Predmostie, Ipeľské Úľany, Ipeľský Sokolec, Koláre, Kosihy nad Ipľom, Kubáňovo, Lontov, Malá Čalomija, Plášťovce, Sazdice, Slatina, Šahy, Tupá, Veľká Čalomija, Veľká Ves nad Ipľom, Veľké Turovce, Vyškovce nad Ipľom

2. Hontiansky rajón B2

Drienovo, Dudince, Hontianske Moravce, Hontianske Nemce, Hontianske Tesáre, Krupina, Ladzany, Medovarce, Rykynčice, Sebechleby, Sudince, Súdovce, Terany

3. Vinický rajón B2

Ďurkovce, Kamenné Kosihy, Kleňany, Kosihovce, Sečianky, Seľany, Širákov, Trebušovce, Vinica

4. Modrokamenecký rajón B2

Bátorová, Bušince, Čebovce, Čeláre, Dolná Strehová, Dolné Plachtince, Glabušovce, Horná Strehová, Chrtňany, Kiarov, Kováčovce, Malé Zlievce, Malý Krtíš, Modrý Kameň, Nenince, Nová Ves, Obeckov, Olováry, Opatovská Nová Ves, Pôtor, Príbelce, Sklabiná, Slovenské Ďarmoty, Stredné Plachtince, Veľké Zlievce, Veľký Krtíš, Vrbovka, Záhorce, Závada, Zombor, Želovce

5. Fiľakovský rajón B3

Bulhary, Buzitka, Čamovce, Fiľakovo, Fiľakovské Kováče, Holiša, Kalinovo, Panické Dravce, Pinciná, Prša, Ratka, Šávoľ, Šurice, Tomášovce, Veľká nad Ipľom, Veľká Ves, Veľké Dravce

6. Gemerský rajón B3

Bátka, Belín, Blhovce, Dolné Zahorany, Gemerské Dechtáre, Gemerský Jablonec, Hajnáčka, Hodejov, Hrnčiarske, Zalužany, Chrámec, Jesenské, Jestice, Nová Bašta, Ožďany, Pavlovce, Petrovce, Rimavská Sobota, Rimavské Janovce, Sútor, Šimonovce, Širkovce, Tachty, Večelkov

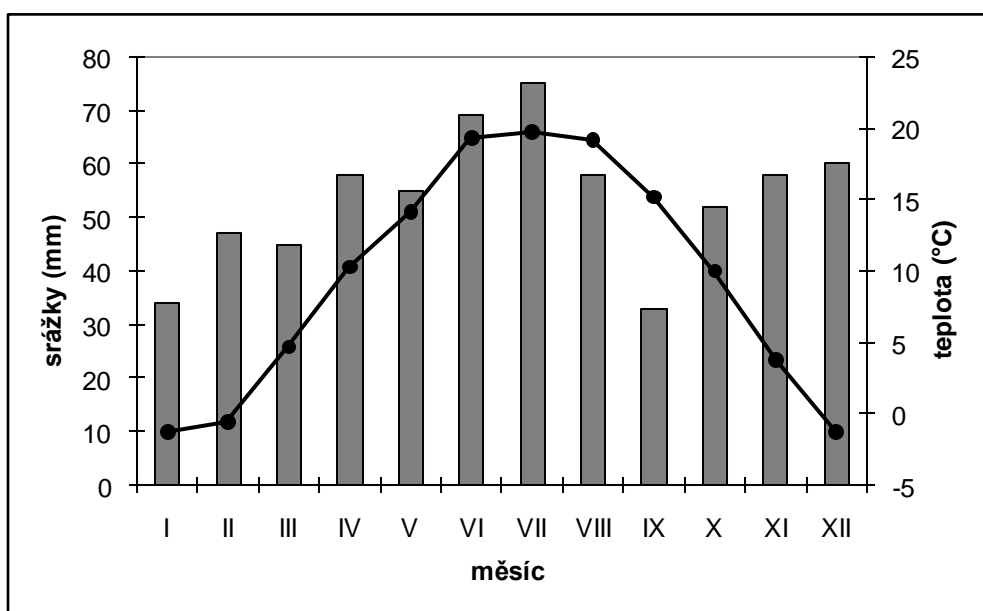
7. Tornaľský rajón B3

Abovce, Dulovo, Gemer, Hubovo, Kaloša, Kráľ, Štrkovec, Tornaľa, Valice, Včelince, Veľký Blh, Vyšné Valice, Žip

(vyhláška Ministerstva podohospodárstva SR z 13.5.2005, ÚKSÚP 2007)

Průměrná výška je 180 m n.m.. Severní část je drsnější, mírně vlhká s chladnějším podnebím. Jižní je teplá s mírným a suchým podnebím a mírnou zimou. Teplota vzduchu se v průběhu vegetace pohybuje okolo 16,2 °C a úhrn srážek 362 mm. Vínohrady jsou založené na sedimentovém podloží, jílovité a písčité bázi bez skeletu, na kterých se nacházejí výživné, středně těžké a těžké půdy. Mezi nejvíce zastoupené odrůdy patří Muller – Thurgau, Rulandské bílé, Ryzlink vlašský, Ryzlink rýnský, Chardonnay, Veltlínské zelené, Tramín červený, Dívčí hrozen, Frankovka modrá, Svatovavřínecké a Cabernet Sauvignon.

V oblasti působí jen několik výrobců vína. V některých historických vinohradnických obcích se ale počet pivnic v rozsáhlých areálech rovná počtu domů (Novotný 2007).

Graf 9: Průměrné měsíční teploty vzduchu a srážky v SVO v letech 1991-2000 (zdroj : SHMÚ)

Velikostně je největší Modrokamenský rajón, který zahrnuje v sobě až 37 % vinogradů středoslovenské oblasti, dále

Ipeľský rajón 18 %

Vinický rajón 16 %

Fiľakovský rajón 10 %

Hontiansky rajón 8 %

Gemerský rajón 6 %

a Tornaľský rajón 5 %.

Až 94% vinogradů této oblasti obhospodařují právnické osoby. Stovky vinogradů, které obrábějí fyzické osoby jsou kromě výjimek menší než 1000 m². Podle odrůdového složení jsou nejvíce pěstované moštové bílé odrůdy 77 %, hlavně Veltlínské zelené, Rulandské bílé, Ryzlink vlašský a Ryzlink rýnský. Modré odrůdy zastupují 20 % a to hlavně Frankovka modrá, Svatovavřínecké a Cabernet Sauvignon. Stolní odrůdy s 2 % jsou Chrupka bílá, Chrupka červená a PK. Ostatní odrůdy do 1 % , většinou přímo rodičí hybridy (Tóth 1998?).

7.5 Východoslovenská vinohradnická oblast

Geologicky pestrá oblast (1456 ha registrovaných vinohradů) se rozprostírá na dvou oddělených regionech – na svazích Vihorlatu a na zvlněném okraji Východoslovenské nížiny. Je tvořena 4 vinohradnickými rajóny a 99 vinohradnickými obcemi a sahá od Moldavy nad Bodvou až po samotné hranice s Ukrajinou.

1. Moldavský rajón B2, B3

Čečejojce, Debraď, Drienovec, Dvorníky-Včeláre, Hrhov, Hrušov, Jablonov nad Turňou, Janík, Moldava nad Bodvou, Nižný Lánec, Perín-Chym, Rešica, Seňa, Trstené pri Hornáde, Turňa nad Bodvou, Ždaňa

2. Sobranecký rajón B2

Baškovce, Hlivišťa, Horňa, Husák, Choňkovce, Jasenov, Jenkovce, Kolibabovce, Koňuš, Koromľa, Krčava, Nižné Nemecké, Orechová, Poruba pod Vihorlatom, Porúbka, Priekopa, Remetské Hámre, Ruskovce, Sejkov, Sobrance, Tibava, Úbrež, Vojnatina, Vyšná Rybnica, Vyšné Nemecké

3. Michalovský rajón B2, B3

Bracovce, Brekov, Falkušovce, Jovsa, Kačanov, Kaluža, Klokočov, Kusín, Leles, Malčice, Markovce, Michalovce, Nacina Ves, Nižný Hrušov, Oreské, Petrovce nad Laborcom, Pozdišovce, Rakovec nad Ondavou, Staré, Strážske, Trhovište, Trnava pri Laborci, Vinné, Závadka, Zbudza

4. Kráľovskochľmecký rajón B2, B3

Bačka, Beša, Biel, Boľ, Brehov, Cejkov, Čičarovce, Hraň, Kašov, Klin nad Bodrogom, Kráľovský Chlmec, Ladmovce, Leles, Luhyňa, Malé Trakany, Malý Horeš, Malý Kamenec, Poľany, Pribeník, Rad, Sirník, Somotor, Strážne, Streda nad Bodrogom, Svätá Mária, Svätušie, Svinice, Veľké Trakany, Veľký Kamenec, Vojka, Zemplín, Zemplínske Hradište, Zemplínske Jastrabie

(vyhláška Ministerstva podohospodárstva SR z 13.5.2005, ÚKSÚP 2007)

Pěstování hroznů má na východním Slovensku dlouhou historickou tradici sahající až do období středověku. Dávná vinohradnická a vinařská tradice tu žije do dnes a k tomu se kvalita zdejších vín rok od roka zlepšuje.

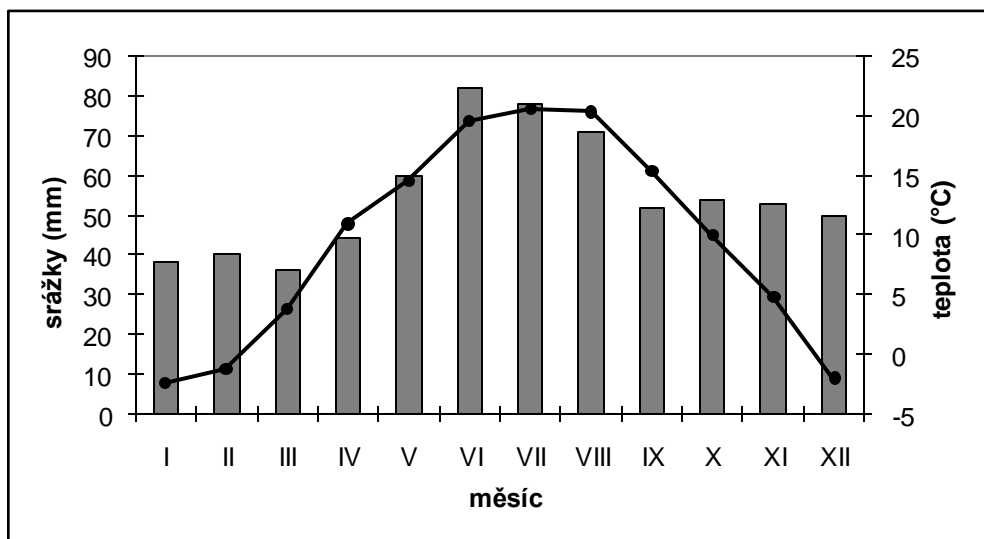
Zahalená rouškou tajemství, ve stínu slavnějšího Tokaje, s množstvím moků s charakteristickými stopami terroir, tak by se dala ve zkratce charakterizovat Východoslovenská vinohradnická oblast.

Nejlepší vinohrady oblasti se rozprostírají na svazích Vihorlatských vrchů v okolí Michalovce a Sobrance, nedaleko Zemplínské Šíravy (Mráz 2004).

Vinohrady zasahují do nadmořské výšky 180 m n.m.. Pod Vihorlatem převládají těžké, jílovo-hlinité půdy. Vinohrady ležící ve zvlněné krasové vápencové oblasti mají skeletové půdy. V Strede nad Bodrogom je podloží zase lehce písčité. Klima je v této oblasti kontinentální, stabilní, teplé, mírně vlhké a místy až suché. Zimy jsou převážně chladné. Úhrn srážek ve vegetačním období dosahuje průměrně 373 mm a teploty se pohybují okolo 16,6 °C (Novotný 2007).

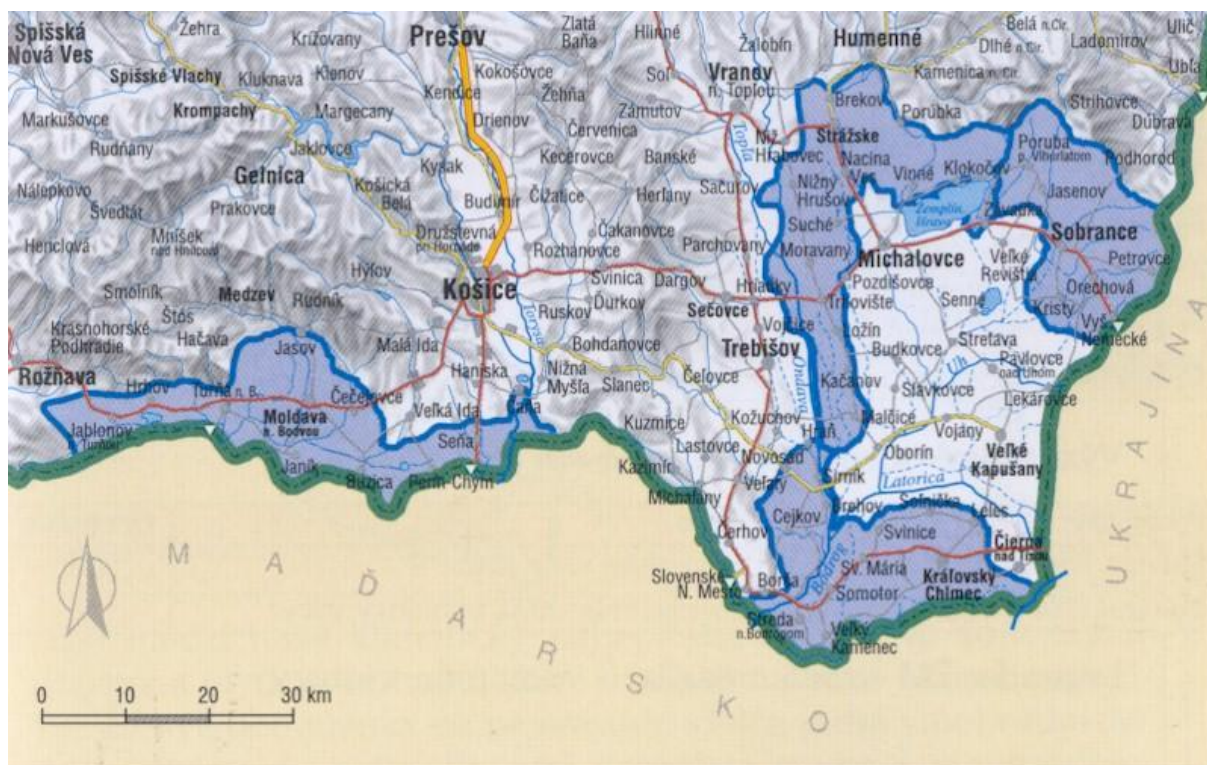
Odrůdová skladba východoslovenské vinohradnické oblasti je poměrně pestrá. Tradiční ryzlink vlašský, ryzlink rýnsky, veltínské zelené, rulandské bílé a müller-thurgau doplňují výsadby tramínu červeného. Modré moštové odrůdy zastupuje dvojice frankovka modrá a svatovavřínecké. Pěstuje se tu však i zweigeltebe výjimečné kvality a ovocný cabernet sauvignon (Mráz 2004).

Dnešní území Východoslovenské vinohradnické oblasti zažilo rozkvět zakládání vinohradů v poválečné družstevní éře. Snížení ploch v poslední letech a obrat ke kvalitním surovinám, náprava vlastnických poměrů a investice nových majitelů některých vinařství do technologií, umožnily rychlý rozvoj a prosazení východoslovenských vín na trhu (Novotný 2007).

Graf 10: Průměrné měsíční teploty vzduchu a srážky v VVO v letech 1991-2000 (zdroj: SHMÚ)

Obr. 6 Východoslovenská vinohradnická oblast

http://www.ovine.cz/evidence/document.php?param=ovine_oblast_foto%2Cfoto_id&id=57

- **Sobranský rajón**

V Tibavě při Sobrancích se nachází 300 hektarů zdejších vinogradů rozmístěných na úrodných vulkanických půdách jhozápadních svahů Vihorlatských vrchů. Vynikající půdně-klimatické podmínky s vysokým počtem slunečních dní v roce se zasloužili o dlouhou tradici pěstování hroznů a vyrábění vína v této oblasti.

V odrůdové skladbě převažují bílé moštové odrůdy vinné révy. Kvalitní ryzlink vlašský, veltlínské zelené a müller-thurgau doplňují výsadby tramínu červeného. A právě východoslovenské tramíny jsou jedinečné. Místním modrým moštovým odrůdám kraluje zweigeltrebe. Spektrum modrých odrůd rozšiřují svatovavřínecké, frankovka modrá a cabernet sauvignon (Mráz 2004).

Firma Vino-vin Slovensko s.r.o. zpracovává hrozny z 200 ha honů jako Tibava, Kusín, Vyšné Nemecké, Krivošťany a Krčava (Hronský 2001).

- *Michlovský rajón*

Brekov - V současnosti se velká část vinogradů neobrábí a chátrá. Části vinogradů, které v současnosti obrábějí drobní vinaři z Brekova a okolí, jsou přestárnuté a vyžadují obnovu. Pozemky pod vinohrady jsou rozdrobené mezi desítky až stovky vlastníků, což brání obnově a také i smysluplným dohodám o prodeji. Rodícími hony tu jsou např. Viničná hora a Gečová.

Viničná hora – rozloha 20 ha, 140 -160 m n.m., podloží vápencové s dolomity a

břidlicemi, půdní typ rendzina, půdní druh písčito-hlinité, silně skeletová, svahovitost 12 – 17 °, průměrná roční teplota 9,1 °C, průměrné srážky 593 mm, odrůdy ryzlink vlašský a muller-thurgau

Gečová - rozloha 2,8 ha, 135 -137 m n.m., podloží písčité a jílovité,

půdní typ fluvizem , půdní druh hlinitý, bez skeletu, svahovitost 0 – 1 °, průměrná roční teplota 9,1 °C, průměrné srážky 593 mm, odrůdy frankovka modrá, cabernet sauvignon a chardonnay (Michal'ko 2008).

- *Kráľovochlmecký rajón*

Pěstování a zpracovávání hroznů v horním povodí Bodrou přesahuje hranice i do obcí se známými vinohrady jako jsou Kráľovský Chlmec, Malý Horeš, Svatuša a Velký Kamenec. Tyto obce se nacházejí mezi dvěma vinohradnickými oblastmi – tokajskou a berehovskou (užhorodsko-mukačevskou). Vinohradnictví sehrávalo velkou úlohu v zemědělství vícero obcí. Ve větších, jako například Kráľovský Chlmec, si kromě obyvatel žijících se zemědělstvím rádi kupovali vinohrady i řemeslníci a obchodníci. Vlastnictví vinohradu či vinného sklípku znamenalo významnější postavení v místní společnosti (Boros 1994).

7.6 Tokajská vinohradnická oblast

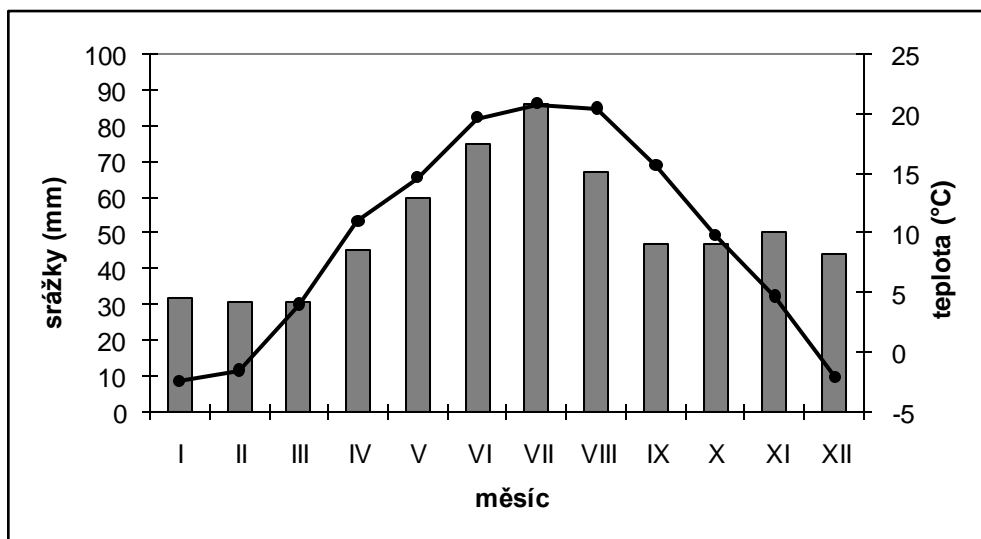
Výjimečná, nejmenší vinohradnická oblast Slovenska má rozlohu 1226 ha. Vinařský zákon a navazující vyhláška definuje v oblasti Tokaj jen 7 vinohradnických obcí, ale přesně deklarované jsou i jen čtyři povolené specifické odrůdy a hlavně tradiční technologie výroby vína.

Vinohradnické obce

Bara, Čerhov, Černochovo, Malá Trňa, Slovenské Nové Město, Veľká Trňa, Viničky

(vyhláška Ministerstva podohospodárstva SR z 13.5.2005, ÚKSÚP 2007)

Vinohrady se rozprostírají na jižních svazích Zemplínských vrchů. Spojení klimatických a geologických podmínek, tradice a umění vinohradníků a vinařských mistrů umožňují na tomto území už stovky roků vyrábět vína, která jsou světovou raritou. Pro Vinohradnickou oblast Tokaj jsou typická teplá a suchá léta a v dobrých ročnících suché a teplé jaro zaručí rozmnožení tolik oceňované ušlechtilé šedé plísně na hroznech. Průměrná teplota v průběhu vegetačního období je 16,8 °C a srážky mají průměr 336 mm (Novotný 2007).

Graf 11: Průměrné měsíční teploty vzduchu a srážky v VOT v letech 1991-2000 (zdroj: SHMÚ)

Na specifické a jedinečné chuti tokajského vína má svůj podíl nejen vydatné sluneční záření, ale i půda, na které se vinná réva pěstuje. Půdu tvoří horniny sopečného původu, které dokáží velmi dobře akumulovat teplo. Velmi důležitou úlohu hraje počasí, dlouhé, slunné jaro, které umožní, aby zrající bobule napadla ušlechtilá plíseň *Borytris cinerea*, která bobule vysuší a zůstane cibéby – hrozinky, bez kterých kvalitní tokajské víno nelze vyrobit. Základem výroby tokajských vín jsou stoletími vyzkoušené odrůdy vinné révy – Furmint, Lipovina a Muškát žlutý, které musí být použité ve stanoveném poměru. Mezi další osobitosti patří i originální technologický postup výroby a zrání těchto vín.

Víno vyrobené ve vinohradnické oblasti Tokaj se člení na:

1. Jakostní víno pocházející z vinohradnické oblasti Tokaj

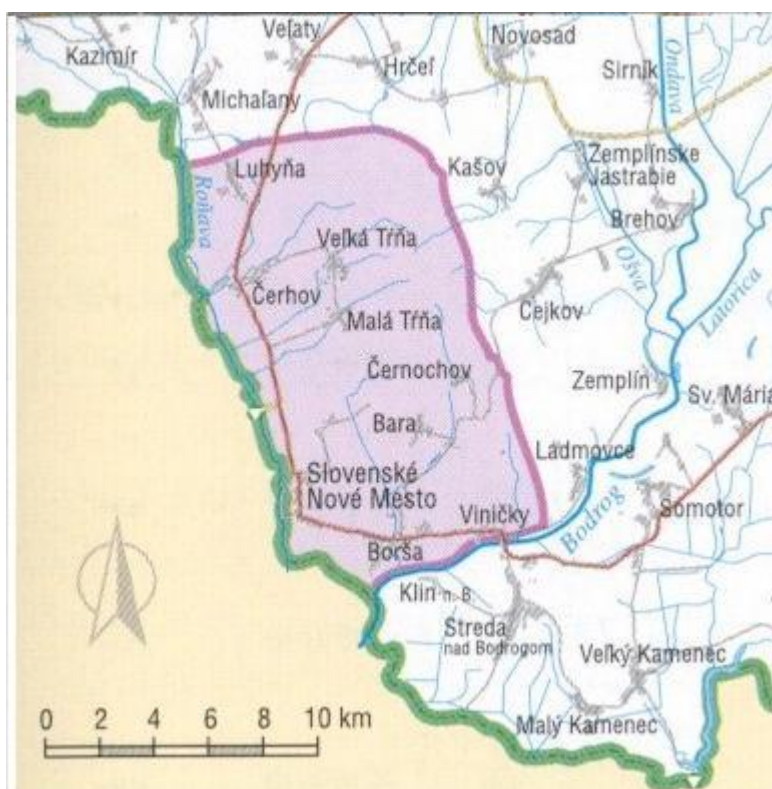
- Tokajský furmint
- Tokajská lipovina
- Tokajský muškát žlutý

2. Tokajské víno

- Tokajské samorodné suché
- Tokajské samorodné sladké
- Tokajský výběr 3-putňový
- Tokajský výběr 4-putňový
- Tokajský výběr 5-putňový
- Tokajský výběr 6-putňový
- Tokajská výběrová esence
- Tokajská esence
- Tokajský mášláš
- Tokajský forditáš

(www.tvc.sk)

Obr. 7: Vinohradnická oblast Tokaj

Zdroj: http://www.ovine.cz/evidence/document.php?param=ovine_oblast_foto%2Cfoto_id&id=62

Bara /Malá a Velká Bara/ - V obci je 79 ha tokajských honů.

Čerhov - V honech Černá hora a Hrachovisko je 43 ha vinných honů patřících do tokajské oblasti

Černochoy - V obci je 102 ha tokajských vinohradnických honů.

Malá Trňa – Malá Trňa je srdcem slovenské části Tokajské vinohradnické oblasti s 306,72 ha vinic v 11 honech.

Slovenské Nové Mesto - Do tokajské vinohradnické oblasti patří část obce nazvaná Káte, která má 131,29 ha ploch určených na výsadbu tokajských vinogradů.

Velká Trňa - V současnosti je v katastrálním území obce 114 ha tokajských honů.

(www.muzeumtv.sk).

Působí zde nejznámější společnost vyrábějící tokajská vína J & J Ostrožovič, která vlastní cca 40 ha vinic (Novotný 2007).

Viničky - V současnosti je v obci osm tokajských vinohradnických honů s výměrou 133 ha (www.muzeumtv.sk).

Nachází se zde Střední odborné učiliště zemědělské Viničky, které vlastní cca 7 ha vinic, a společnost Chateau Viničky k.s. s 18 ha (Novotný 2007).

8 Vinohradnictví a vinařství na Slovensku po vstupu do EU

8.1 Vinohradnictví

Vinohradnictví a vinařství má na Slovensku dlouholetou tradici. Za bezmála tři tisíce let pěstování vinné révy zažila tato plodina, a s ní i vinařství, dobré i zlé časy. Vstupem Slovenska do Evropské unie se i toto tradiční odvětví integrovalo ve společném evropském prostoru a slovenští vinohradníci a vinaři se musí přizpůsobit globalizačním trendům při snaze o zachování identity a originality svých produktů.

Podle slov předsedy Svazu vinohradníků Slovenska Igora Mancela je situace ve vinohradnictví a vinařství na Slovensku stále velmi komplikovaná. Když porovnáme nabídku slovenských vín v obchodech, restauracích či vinotékách, tak je určitě bohatší a kvalitnější než bývala v minulosti. Kvalitních slovenských vín za přijatelné ceny je na trhu dostatek.

Na druhé straně výrobní potenciál a především jeho základ - rodící vinice, se na Slovensku ztrácejí. V obdobích největšího rozmachu slovenského vinohradnictví disponovala krajina přibližně 35 000 ha rodících vinic. Kvóta, kterou si Slovensko vyjednalo při vstupu do Evropské unie, je 22.227 ha. Ale ani to ve skutečnosti nevyužívají. Obhospodařovaných rodících vinic je dnes ani ne polovina z této kvóty. Důvody jsou velmi jednoduché. Když porovnáme cenovou hladinu někdy před 20 lety, tak poměr platů a cen je tak 1 ku 6 až 1 ku 7. Některé komodity vzrostly méně a některé více. Socialistické družstva prodávaly úrodu hroznů státním podnikům přibližně za 7 - 8 korun. Dnes není ojedinělé, že se prodává za tu stejnou cenu. Samozřejmě, že hrozny žádané odrůdy se dají prodat draž, ale ani v těchto případech cena nepřevyšuje 20 - 25 korun. Znamená to jedno, že výroba pěstování hroznů se stává velmi těžkou neefektivní prací a tyto ceny se v budoucnosti jen tak lehce nezmění. Důsledky toho jsou viditelné. Na prvním místě je to množství vinic, které nejsou obhospodařované a které chátrají. U mnohých majitelů pozemků je viditelná snaha co nejrychleji produkci hroznů ukončit a změnit charakter těchto pozemků. Zatím tomu brání legislativní normy. Zákon o vinohradnictví a vinařství chrání tyto plochy, protože ekonomická situace je teď jiná, jiná byla před 20 lety a za pět let může být zase jiná. Jestli si však Slovensko vinice a vinohrady zničí, bude to definitivní a mohou v jedné generaci přijít o to, co se tam budovalo ne stovky, ale tisíce let, co patří k tradici, koloritu a kultuře krajiny. Byla by to velká škoda, neboť víno není jen běžný komoditní produkt jako cukr nebo pšenice, která, když se neurodí dnes na jednom místě, může se dovézt z jiného.

Vinohrad dotváří tvář krajiny a hlavně je to významná ekologická plodina. Hektar vinohradu vyprodukuje do ovzduší několikanásobně víc kyslíku jako hektar lesa (Mancel 2008).

8.2 Vinařství

Vrátíme-li se o několik roků nazpět, k revolučnímu kroku došlo v 90. letech minulého století, kdy se začali přizpůsobovat na slovenské podmínky tvrdé rakouské a německé normy, které nastolily třístupňový systém určování kvality, založený na rozlišování laciných stolních vín od podstatně dražších jakostních a přívlastkových. V tom období byla hlavním zdrojem příjmů ve vinařství výroba levných vín. Po nějaké době se začaly používat, u větší části veřejnosti, pojmy jako neskorý sběr, kabinetní vína či ledový sběr. S narůstajícím odbytem začaly vznikat a přibývat firmy, které se odklonily od výroby levných stolních vín, na které byl po dobu vinařské velkovýroby naučený a zvyklý slovenský zákazník.

Po vstupu do Evropské unie přišly další změny. V germánských krajinách nahradily zákony, které vznikly v tradičních historických oblastech Francie, kde se začal klást větší důraz na původ a specifikum jednotlivých oblastí. V praxi nebo na trhu tedy prodá víc a výhodněji ten, kdo je schopný vyrobit kvalitní, ale levné víno. Ideální je, když je to víno kvalitnější, ale levnější jak u konkurence. V podstatě je logické, že i slovenští vinaři a vinohradníci se začali řídit moderními vlnami, a to prodejností. Dali přednost moderním druhům vinné révy i vína. Jenže některé druhy se pěstují i v podmínkách, které nejsou vhodné. Slovensko je malá krajina, pěstuje se zde pouze 40 schválených odrůd. Jen tři z nich jsou historicky a právně vázané k určitému regionu - příkladem je určitě Tokaj. Když se teda hovoří, že všude se pěstuje všechno, je to pravda. A to je kámen úrazu a faktu, proč se tolik diskutuje o změnách v organizaci trhu s vínem a co bude v malém Slovensku znamenat velké problémy. Vinaři, kteří jsou už zvyklí na germánský systém rozlišování a označování kvality, čeká přechod na románský systém apelací. Teda ten, který už ve Francii existuje více než sto let - region, klimatické podmínky, odrůda, tradice, enologický postup – to je ta unikátní či specifická kombinace, která tvoří apelaci. Když si koupíte značku Tokaj, víte, co pijete a pijete vlastně stále vysokou kvalitu. Každý rok.

(Černická, Valo 2008).

8.3 Změny v zákoně po vstupu do EU

V současnosti platný zákon č. 182/2005 Sb. o vinohradnictví a vinařství ve znění zákona č. 283/2007 Sb. s účinností od 1. května 2005 byl úplně kompatibilní s legislativou EU ve vinařském sektoru. V roce 2006 začala Evropská Komise s přípravou reformy společné organizace trhu s vínem a v roce 2008 bylo v Úředním věstníku EU uveřejněné nařízení Rady (ES) č. 479/2008 upravující nové pravidla společné organizace trhu s vínem, které je potřebné implementovat do národní legislativy.

Nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem stanovuje novou kategorizaci vín, která se přizpůsobuje horizontálním pravidlům legislativy EU. Ustupuje se od tradičního členění na stolní a jakostní vína, přičemž nová kategorizace je založená na zdůraznění zeměpisného označení. S tím souvisí i přebrání nových postupů uznávání ochrany označení původu a zeměpisného označení, které je potřebné zapracovat do národní legislativy. Tyto postupy uznávání si vyžadují předběžný vnitrostátní postup.

Ve změně členění vín zůstala možnost označit vína tradičním výrazem jako např. jakostní víno, avšak tento výraz se bude používat jen při chráněném označení původu nebo zeměpisném označení vín.

Další změna se týká systému kontroly ve vinařském sektoru, která se má víc soustředit na dodržování specifických podmínek výroby vín s chráněným označením původu a zeměpisným označením.

Zavádí se též nový způsob označování na etiketách vinařských produktů. Zavedení možnosti označovat odrudou a ročníkem vína nižší kategorie si vyžádá zvýšenou kontrolu těchto vín. Tato povinnost pro členské státy vyplývá přímo z nařízení.

Výše vzpomínané pravidla mají být podle nařízení Rady (ES) č. 479/2008 platné od 1. srpna 2009 (Právní předpis vlády Slovenské republiky – Důvodová zpráva 2008).

9 Závěr

Evropa má dominantní postavení ve vinohradnickém a vinařském světě. Přesto, že se zde nachází největší velmoci v tomto oboru, které obrábějí statisíce až milióny hektarů vinic a produkují desítky miliónů hektolitrů vína, se Slovensko neztratilo. I přes nevelké rozlohy vinogradů, které tvoří 21 477 ha, dosáhlo slovenské vinogradnictví a vinařství v Evropě dobrého jména a to nejen díky Tokajskému vínu.

Na Slovensku se odrůdy vinné révy pěstují v šesti vinogradnických oblastech, které se dále dělí na čtyřicet vinogradnických rajónů. Každá z těchto oblastí má své charakteristické vlastnosti, které se posléze odrážejí v kvalitě zdejších vín.

Se vstupem Slovenska do Evropské unie přišly i očekávané změny. Ty přinesly jednak nový systém značení vín či výkup chátrajících vinogradů, tak příliv levných vín z ostatních států, které zaplavily trh s vínem a zatlačily do pozadí kvalitní slovenská vína. Ta teď bojují o přízeň nejen ve světě, zvláště v Evropě, ale také na domácích trzích.

Co přinese krize vinogradníků a vinařů v následujících letech bude záležet na jednotlivcích a jejich postavení k vinogradnické tradici, která je na území Slovenska stovky let. Jak moc ovlivní peníze z EU její budoucnost, kolik se prodá a předělá vinogradů místo toho, aby byly rekonstruovány a dále se rozrůstaly, je teď otázkou.

10 Shrnutí

10.1 Shrnutí

Prostorová diferenciace vinogradů na Slovensku

Cílem této práce bylo blíže charakterizovat polohu, rozlohu a odrůdové zaměření jednotlivých částí vinohradnictví na Slovensku.

Na Slovensku se nachází šest vinohradnických oblastí. Každá z oblastí je dále rozdělena na vinohradnické rajóny, kterých je celkem čtyřicet. Největší oblastí je Jihoslovenská vinohradnická oblast s 6 103 ha z celkové rozlohy 21 477 ha. Nejvyšší kvalita vín pocházejí z Malokarpatské vinohradnické oblasti a nejdražší z Vinohradnické oblasti Tokaj. Každá oblast se svými specifickými podmínkami promítá do kvality zdejších vín.

Nejpěstovanější jsou s 64 % bílé odrůdy, kde dominuje Veltlínské zelené, Ryzlink vlašský a Muller-Thurgau. Jednou pětinou se na pěstovaných odrůdách podílí modré odrůdy, v nichž dominuje Frankovka modrá a Svatovavřínecké. Mezi zvláštní odrůdy patří Lipovina, Furmint a Muškát žlutý, ze kterých se vyrábí unikátní tokajské víno.

Vinohradnictví a vinařství na Slovensku po vstupu do Evropské unie prochází velkými změnami. V posledních letech je zaznamenán výrazný pokles rozlohy sběrných ploch, jejich výkup a přeměna na ornou plochu či příliv levných vín z jiných států na slovenský domácí trh. Jak obstojí tradice vinohradnictví a vinařství na Slovensku v boji s konkurencí se ukáže v následujících letech.

10.2 Summary

Space differentiation of viticulture in Slovakia

The purpose of this bachelor thesis was to specify the locations, areas and types of grapevines in the viticulture in Slovakia.

In Slovakia are situated six viticulture's areas. Each of them is divided into forty viticulture's regions. The biggest is Južnoslovenská vinohradnícka oblasť with 6 103 ha area from 21 477 ha areas together. The highest quality wines come from Malokarpatská vinohradnícka oblasť and the most precious wines come from

Vinohradnícka oblasť Tokaj. Each area has own specifications which you can find in the qualities of local wines.

The most cultivation are the white types of grapevines with 64 % where the most common types are Veltlínské zelené, Ryzlink vlašský and Muller-Thurgau. The one fifth of types are the blue grapevines where the most common are Frankovka modrá a Svatovařinecké. Among unique types are Lipovina, Furmint and Muškát žlutý from of which is produced the unique Tokajské víno.

Slovakia like the member of Europe Union has to make a lot of variations in own viniculture and vineculture. Of late years is recorded a sizeable slump in area of vineyards, their purchase and transformation or to flow of cheaper wines from other countries to the Slovakian home product. We will see how is Slovakian tradition of viniculture and vineculture stronger than some competition.

11 Přehled použité literatury

11.1 Přehled publikovaných děl, časopisů a výročních zpráv

- ČERNICKÁ, Lívia, VALO, Peter. Vinárska vojna: Juh proti severu?. Farmár. 4.12.2008, č. 32, s. 2. Dostupný z WWW: <<http://www.agroserver.sk/news/vinohradnicka-vojna-juh-proti-severu.html>>.
- Dôvodová správa. In Právny predpis vlády Slovenskej republiky. [s.l.] : [s.n.], 2009. s. 10. Dostupný z WWW: <www.nrsr.sk/appbin/NRCPT.ASP?WCI=NRCPT_Workitem&WCE=OpenDoc&WCU=328657 - >.
- HRONSKÝ, Vladimír : Slovenské vína. Bratislava : BELIMEX, 2001. 118 s. ISBN 80-85327-86-4.
- LISZKA, József. Národopis Maďarov na Slovensku : Horné Medzibodrožie. [s.l.] : Osiris, Liliom Aurum, 2002. 494 s.
- LITSCHMANN, T., ROŽNOVSKÝ, J. (ed): Agrometeorologická konferencia 93. Sborník referátů. ČBkS, Brno, 25.-26.11.1993, s. 24-29
- MRÁZ, Martin. Východ, to nie je len Tokaj. eTRENDvíno [online]. 2004 [cit. 2009-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://vino.etrend.sk/encyklopedia/vychod-to-nie-je-len-tokaj/37735.html>>.
- NOVOTNÝ, Martin : Vinárska a vína Slovenskej republiky 2008. [s.l.] : NEWSLETTER, 2007. 259 s. ISBN 978-80-7350-081-8.
- PÍCHA, Emil, DUDOVÁ, Jarmila, HANČICOVÁ, Alexandra. Slovensko-rakúska vínna cesta : vzájomné spoznávanie sa na ceste do spoločnej Európy. [s.l.] : Roko, a.s., 2004. 64 s.
- Samospráva Mesta Hurbanovo. 650. výročie Hurbanovo. [s.l.] : Citypress Slovakia s.r.o., 2007. 28 s.
- SVITANA, Radoslav. Južnoslovenská vinárska nádej: 1075 Strekov. eTRENDvíno [online]. 2004 [cit. 2009-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://vino.etrend.sk/vinny-spravodaj/juznoslovenska-vinarska-nadej-1075-strekov/36769.html>>.
- ŠAJBIDOROVÁ, Viera : Situačná a výhľadová správa k 31.7.2008. VÚEPP Bratislava, 2008.

- ŠINKA, František. LETOPISY MIEST A OBCÍ. Časopis vlády SR Verejná správa. 1.1.200ž, roč. 2006, č. 24, s. 17. Dostupný z WWW: <<http://www.civil.gov.sk/p17-2006-24/p17-c24-2006-24.shtm>>.
- TÓTH, František. Stručne o vinohradníctve v stredoslovenskej vinohradníckej oblasti. In ÚKSÚP . [s.l.] : [s.n.], [1998?]. s. 3. Dostupný z WWW: <www.gemerprodukt.sk/dokumenty/8_vinohrad%20v%20stred%20oblasti.doc>.
- Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 13. mája 2005. In Zbierka zákonov č. 237/2005. [s.l.] : [s.n.], 2005. s. 10.

11.2 Databáze, statistiky a elektronické učebnice

FAOSTAT (dostupné z WWW: <http://faostat.fao.org/>)

OIV (dostupné z WWW: <http://www.oiv.int/uk/accueil/index.php>)

Regionální geografie Slovenska (dostupné z WWW: <http://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/RGSR/ucebnice/projekt.html>)

SHMÚ (dostupné z WWW: <http://www.shmu.sk/sk/?page=1>)

SLOVSTAT (dostupné z WWW: <http://www.statistics.sk/pls/elisw/vbd>)

ÚKSÚP (dostupné z WWW: <http://www.uksup.sk/>)

11.3 Přehled internetových zdrojů

- DiscoverSlovakia.net : Vinárstvo [online]. c2008 [cit. 2009-04-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.discoverslovakia.net/sk/articles/wine-tasting/>>.
- Divary [online]. c2005 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.divari.sk/index.php?_core_cnt_SetActiveGroup=2073>.
- Komárno [online]. c1998-2007 [cit. 2009-04-02]. Dostupný z WWW: <http://www.komarno.sk/index.php?brick_id=210>.
- MADOŠ, Branislav. Vlastivedné múzeum v Trebišove [online]. c2005 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.muzeumtv.sk/tvc_zastavenia.html>.
- Malokarpatská vínná cesta [online]. c2000-2009 [cit. 2009-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvc.sk/topic.php?lang=sk&topic=mvc&id=mvc>>.
- MANCEL, Igor. Vinohradníctvo a vinárstvo na Slovensku. TASR : Tlačová agentúra Slovenskej republiky [online]. 2008 [cit. 2009-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.tasr.sk/10/2994.axd?k=20081024TBB00462>>.

- Mesto Nitra [online]. [cit. 2009-04-08]. Dostupné z WWW:
http://www.nitra.sk/?id_menu=5021&firmy_slovenska_flag=0
- Mesto Pezinok [online]. c2009 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW:
<<http://www.pezinok.sk/index.php?yggid=81>>.
- Mesto Sereď [online]. [cit. 2009-04-08]. Dostupné z WWW:
<http://www.sered.sk/geografia>
- Mesto Trnava [online]. c2002-2009 [cit. 2009-03-31]. Dostupný z WWW:
http://www.trnava.sk/new/viewpage.php?page_id=5&sekcia=mesto&menu=profil_mesta
- MICHALKO, Milan. Barko Vinum [online]. 2008 [cit. 2009-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mihalko.sk/onas.html>>.
- Obec Limbach [online]. [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW:
<http://www.limbach.sk/>.
- Poziadavka.sk : Food Farm, s.r.o. [online]. c2004-2009 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.poziadavka.sk/firmy/detail/13989/FOOD-FARM,-s.r.o>>.
- Rača [online]. c2008 [cit. 2009-03-31]. Dostupný z WWW:
<<http://www.raca.sk/index.php?s=cast.history>>.
- Svatý Jur [online]. [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW:
<http://www.svatyjur.sk/index.php?id=poloha>
- Tokajská vína cesta [online]. c2008-2009 [cit. 2009-04-16]. Dostupný z WWW:
<<http://www.tvc.sk/sk/tokajska-vinna-cesta.html>>.
- Vajnory [online]. c2008 [cit. 2009-03-31]. Dostupný z WWW:
<<http://www.vajnory.sk/index.php>>.
- VANEK, Gašpar. Špecifické vinohradnícke oblasti Slovenska [online]. [2004] [cit. 2009-04-02]. Dostupný z WWW:
<<http://www.vinko.sk/modules.php?name=News&file=article&sid=303>>.
- VANEK, Gašpar. Wines from Slovakia : Pôda vinohradu [online]. c2009 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW:
<<http://vinozoslovenska.sk/index.php/en/hrozno-a-vinohradnici/pestovanie-hrozna/42-poda-vinohradu.html>>.
- Vinanza [online]. [cit. 2009-04-08]. Dostupné z WWW:
<http://www.vinanza.sk/index.php?load=oblast1>
- Vinárske závody Topoľčianky [online]. [cit. 2009-04-08]. Dostupné z WWW:
<http://www.vinotop.sk/pages/sk/aktuality.php>

- Vinecko.com [online]. [cit. 2009-04-08]. Dostupné z WWW:
<http://www.vinecko.com/?s=skuvod>;
- Vínná cesta Záhorie [online]. 2007 [cit. 2009-04-16]. Dostupný z WWW:
<<http://www.vcz.sk/oz.php>>.
- Win Wino Weritas. Vinařské oblasti Slovenské republiky [online]. c2006-2007 ,
14.dubna 2007 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW:
<http://kit.pef.czu.cz/~itcs31/slovenska_vina/index.htm>.

11.4 Zdroje obrázků

Obr. 1: http://sk.wikipedia.org/wiki/S%C3%BAbor:Vinohradnicke_oblasti_Slovenska.png

Obr. 2: Agrometeorologická konference 1993. Sborník referátů

Obr. 3: Agrometeorologická konference 1993. Sborník referátů

Obr. 4:

http://www.ovine.cz/evidence/document.php?param=ovine_oblast_foto%2Cfoto_id&id=55

Obr. 5: http://www.ovine.cz/evidence/oblasti.php?oblast_id=48&readonly=1

Obr. 6:

http://www.ovine.cz/evidence/document.php?param=ovine_oblast_foto%2Cfoto_id&id=57

Obr. 7:

http://www.ovine.cz/evidence/document.php?param=ovine_oblast_foto%2Cfoto_id&id=62

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Přehled a charakteristika odrůd vinné révy na Slovensku

Tab. 1 Rozloha vinohradů ve světě v roce 2005

Tab. 2 Světová produkce hroznů za rok 2007

Obr. 1 Rozloha sběrné plochy vinohradů na Slovensku

Obr. 2 Vývoj úrody hroznů na Slovensku

Obr. 3 Rostlinná výroba na Slovensku v roce 2007

Obr. 4 Odrůdové složení MVO

Přehled a charakteristika odrůd vinné révy na Slovensku

Stolní odrůdy (<http://www.ovine.cz/evidence/druhy.php>):

Odrůda	Barva	Původ	Hlavní charakteristika	Rozloha v ha	Rozloha v %
Chrupka bílá	bílá	pravděpodobně z Egypta	řídký hrozen, dlouhé úponky	85,3	30,0
Chrupka červená	červená	mutace nebo křížení chrupky bílé	středně hustý hrozen, dlouhé úponky	7,5	2,6
Chrupka Jalabertova	bílá	mutace nebo křížení chrupky bílé	řídký hrozen, dlouhé úponky	0,6	0,2
Diamant	bílá	Slovensko	brzo dozrávající odrůda s kvalitním hroznem a vysokou rodivostí	35,7	12,6
Dóra	bílá	Slovensko	brzo dozrávající odrůda	5,5	1,9
Julski biser	bílá	Bulharsko	výnos je střední až velký	18,4	6,5
Olšava	červená	Česká republika	velmi odolná vůči zimním mrazům	1,3	0,5
Opál	bílá	Slovensko	novošlechtěnc, dozrává velmi brzy	11,4	4,0
Panonia Kincse	bílá	Maďarsko	vyžaduje teplé polohy a lehčí půdy s možností závlahy.	116,1	40,9
Guzaf Kara	červená	Uzbekistán	velký hrozen	2,3	0,8
Vitra	červená	Česká republika	nízké nároky, vysoký výnos	0,0	0,0
celkem				284,1	100

Bílé odrůdy (www.ovine.cz/evidence/druhy.php):

Odrůda	Původ	Křížení	Hlavní charakteristika	Rozloha v ha	Rozloha v %
Aurelius	Česká republika	Neuburské a Ryzlink rýnský	velmi plodná odrůda, vhodná pro všechny druhy půd	8,7	0,1
Bouvierův hrozen	Chorvatsko	Rulandské bílé a Sylvánské zelené	vhodný jako stolní hrozen a pro výrobu lehčích bílých vín	22,6	0,2
Děvín	Slovensko	Tramín červený x Veltlínské červenobílé	vysoké výnosy, pro výrobu vín s příměsí	142,6	1,0
Dívčí hrozen	Maďarsko	-	odolná proti zimním mrazům, stářím získává na kvalitě	529,1	3,7
Feteasca regala	Rumunsko	Dívčí hrozen a Grasa de Cotnari	vysoký obsah kyselin, výrazné aroma	394,1	2,7
Chardonnay	Francie	bílá mutace Pinot Noir	náročné na stanoviště a půdu, k produkci výběrových vín.	330,3	2,3
Irsai Oliver	Maďarsko	Bratislavské bílé a Čabajská perla	vyžaduje vyšší teploty, výnos snižuje atraktivnost hroznů pro vosy a ptáky	456,9	3,2
Milia	Slovensko	Müller-Thurgau a Tramín červený	vysoká cukernatost	0,3	0,0
Müller-Thurgau	Německo	Ryzlink rýnský a Sylvánské zelené	ranost zrání, plastičnost a pravidelné výnosy	1841,0	12,7
Muškat moravský	Česká republika	Muškat Ottonel a Prachtraube	není náročná na polohu	170,0	1,2

Muškat Ottonel	Francie	Chrupka a Muscat de Saumur	výnos je kolísavý a nižší, potřebuje kypré, živné a hluboké půdy	76,1	0,5
Neuburské	Rakousko	Rulandského bílého a Sylvánského zeleného	není náročná na půdu, výnos je průměrný	20,5	0,1
Noria	Slovensko	Ryzlink rýnský a Sémillon	není náročná na polohu a půdu, odolná proti zimním mrazíkům	0,9	0,0
Pálava	Česká republika	Tramín červený a Müller Thurgau	větší a pravidelnější výnosy, vysoké požadavky na polohu	47,0	0,3
Ryzlink rýnský	Německo	Heunisch a Tramín	nízké nároky na půdu, jižní svahy, pravidelné výnosy	988,0	6,8
Ryzlink vlašský	Není jednoznačný	odrůda nemá s Ryzlinkem rýnským kromě názvu nic společného.	vyžaduje nejlepší polohy vzhledem k pozdnímu zrání, na půdu je nenáročná.	3113,9	21,6
Rulandské bílé	Francie	mutace Pinotu	vysoké nároky na polohu i půdu	984,3	6,8
Rulandské šedé	Francie	mutace Pinotu	vyžaduje dobré polohy, ale není náročná	251,0	1,7
Sauvignon	Francie	Chenin blanc a Tramín	Vyžaduje velmi dobré polohy ve vyšších částech svahů	209,3	1,4
Sylvánské zelené	Rakousko	Tramín a Rakouské bílé	vysoké požadavky na teplou polohu, velmi chutné k jídlu	246,6	1,7
Tramín červený	není znám, nejstarší evropská odrůda	volným křížením s révou lesní	velmi náročná na stanoviště, výnos je poměrně nízký	408,0	2,8

Veltlínské červené rané	není znám	-	ranou odrůdou, roste bujně	370,0	2,6
Veltlínské zelené	není znám	-	pozdní zrání, potřeba výborné polohy	3837,7	26,6
Celkem				14448,9	100

Modré odrůdy (www.ovine.cz/evidence/druhy.php):

Odrůda	Původ	Křížení	Hlavní charakteristika	Rozloha v ha	Rozloha v %
Alibernet	Ukrajina	Alicante Bouschet a Cabemet Sauvignon	Výnos bývá vysoký a pravidelný, bujně rostoucí	201,9	4,3
André	Česká republika	Frankovka a Svato vavřínecké	vyžaduje dobré, hluboké a úrodné půdy, vysoké a pravidelné výnosy	287,0	6,1
Cabemet Sauvignon	Francie	Cabemet Franc a Sauvignon	dobře snáší sucho, ale vyžaduje teplo, obsahuje hodně červeného barvíva	544,4	11,5
Dunaj	Slovensko	Muškát Bouchet x Oporto x Svato vavřínecké	nemá vysoké nároky na půdu, dobrá odolnost vůči mrazům	37,4	0,8
Frankovka modrá	velmi stará odrůda asi s německým původem	-	velké množství červeného barvíva, snáší sucho	1779,8	37,6
Modrý Portugal	není znám	-	Úrodnost je výborná a pravidelná, nízké nároky	109,1	2,3
Neronet	Česká	Svato vavřínecké a Modrý	není náročná na půdu, s	27,5	0,6

	republika	Portugal a Alibernet	nižším obsahem kyselin		
Rulandské modré	Francie	Mlynářka a Tramín	vysoké nároky na polohu, teplé půdy	189,8	4,0
Svatovavřínecké	Francie	-	Výnos je méně stabilní, ale poměrně vysoký	1427,4	30,2
Zweigeltrebe	Rakousko	Svatovavřínecké a Frankovka	dobrá odolnost proti mrazům a pravidelné a bohaté sklizně	127,6	2,7
celkem				4731,9	100

Tokajské odrůdy (www.ovine.cz/evidence/druhy.php) :

Odrůda	Původ	Křížení	Hlavní charakteristika	Rozloha v ha	Rozloha v %
Furmint	Maďarsko	-	k výrobě tokajských vín, která nejsou prodávána odrůdově čistá	396,5	61,3
Lipovina	Maďarsko	-	k výrobě tokajských vín, která nejsou prodávána odrůdově čistá	190,8	29,5
Muškat žlutý	Sýrie, Egypt	-	k výrobě tokajských vín, která nejsou prodávána odrůdově čistá	59,7	9,2
celkem				647,0	100

Zdroj: ÚKSÚP 2007

Tab. 1 Rozloha vinogradů ve světě v roce 2005

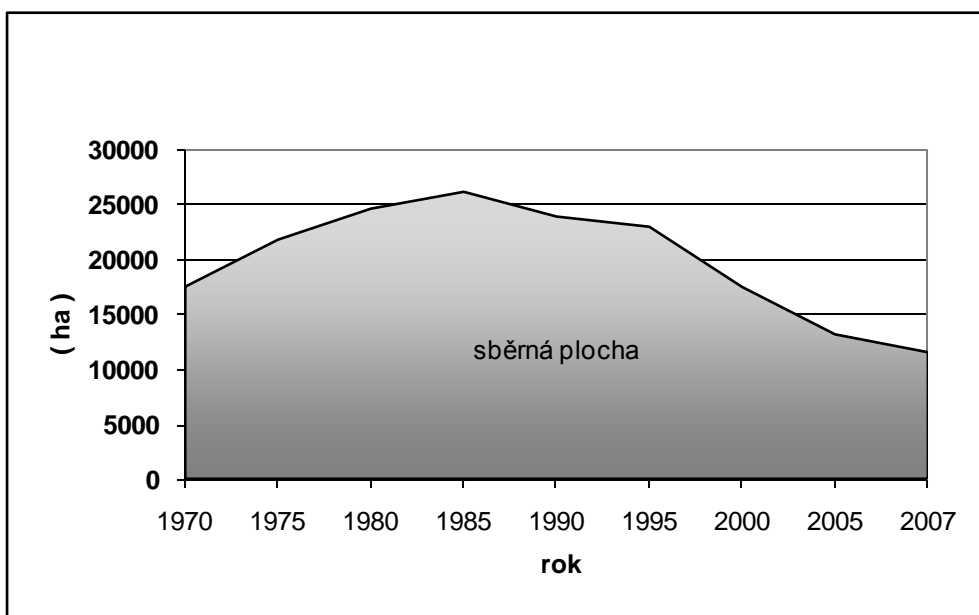
Kde	Rozloha v ha
Evropa	4 900 000
Asie	1 727 000
Amerika	967 000
Afrika	395 000
Oceánie	192 000
svět	8 181 000

Zdroj : IOVW

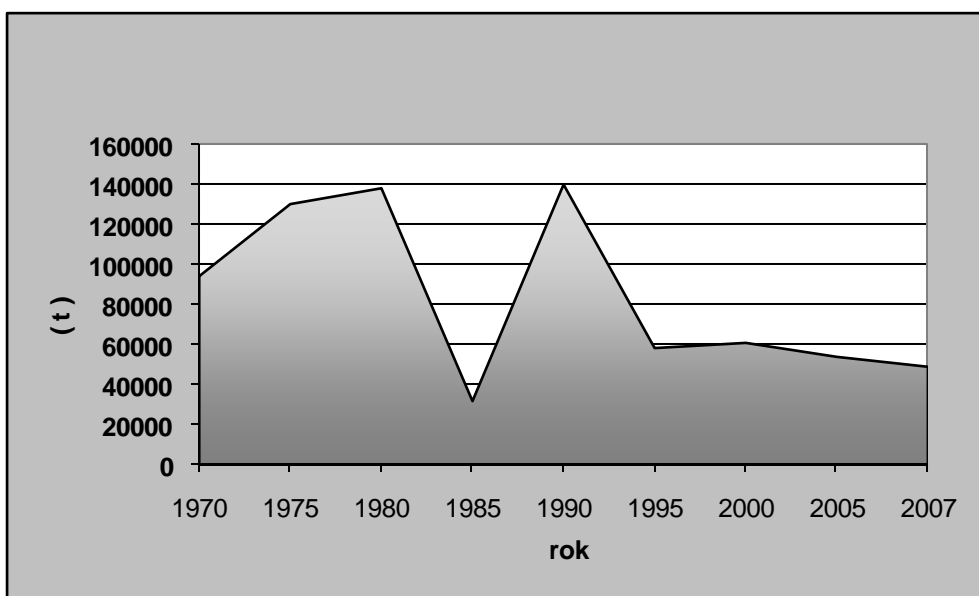
Tab. 2 Světová produkce hroznů za rok 2007

Kde	Produkce v mil t
Evropa	29,05
Asie	18,39
Amerika	13,43
Afrika	3,68
Oceánie	1,72
svět	66,27

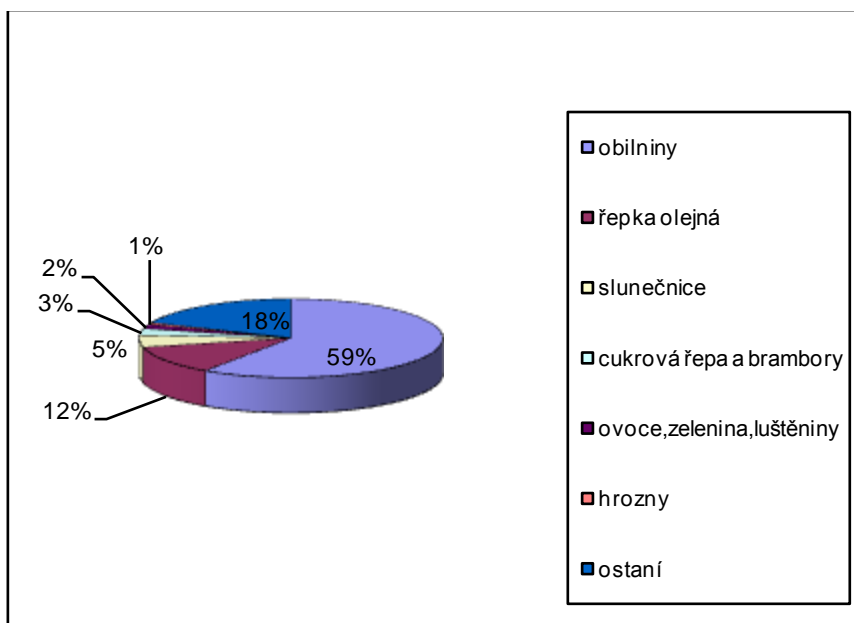
Zdroj: FAOSTAT

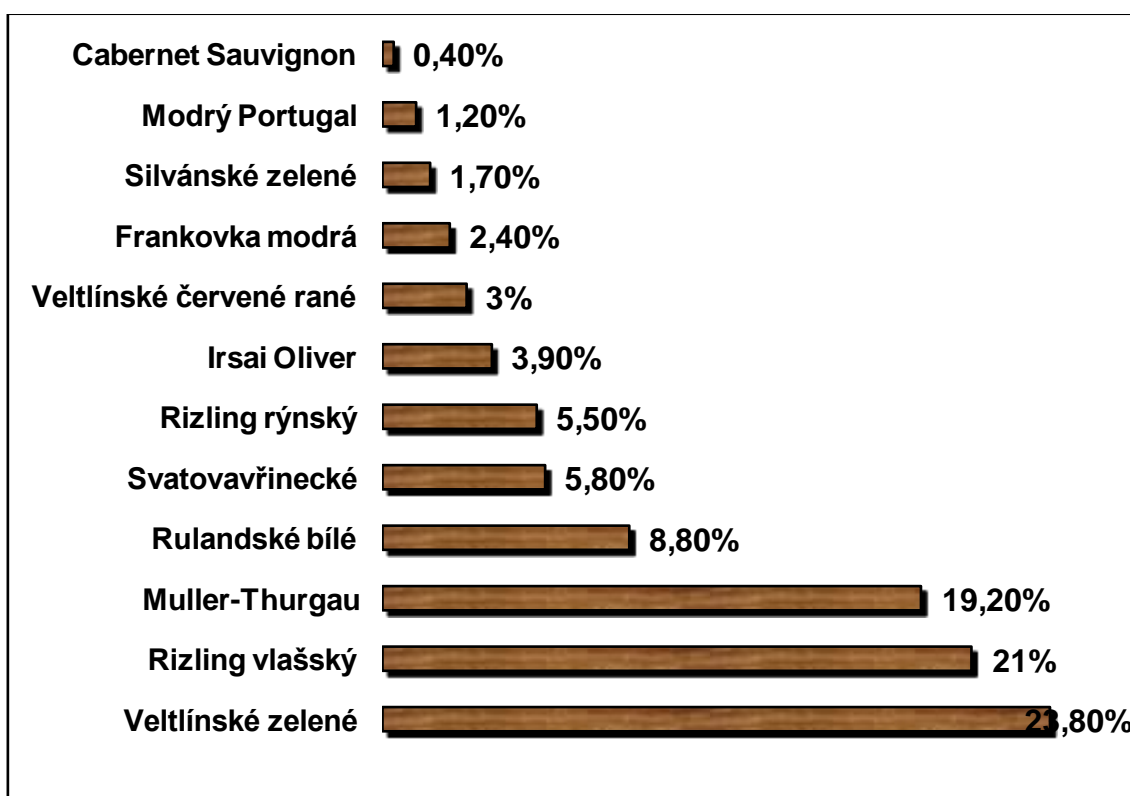
Obr. 1 Rozloha sběrné plochy vinogradů na Slovensku (zdroj: SLOVSTAT 2008)

Obr. 2 Vývoj úrody hroznů na Slovensku (zdroj: SLOVSTAT 2008)

Obr. 3 Rostlinná výroba na Slovensku v roce 2007 (zdroj: Zelená zpráva 2008)

Obr. 4 Odrůdové složení MVO (zdroj: www.mvc.sk)